

MIHNEA-VODĂ CARE-ȘI TAIE BOIERII

DRAMĂ

PERSOANELE

MIHNEA, domnul țării trimis de turci

VORNICUL RADU CÎNDESCU

STROE CÎNDESCU

DICU BUICESCU

DRĂGHICI CANTACUZIN

RADU FĂRCĂȘANU

PREDA BRÎNCOVANU

PREDA LOGOFĂȚUL

POSTELN. CONST. CANTACUZIN

VASILE CÎMPINEANU

BADEA COMĂNEANU

DANCIU PÎRÎIANU

AGA PREDA BÎRSESCU

PÎRVU VISTIERUL

VINTILĂ CĂPITANUL

PÎRVU VLĂDESCU

ODOR, vătaful lui Mihnea

DICU ARMAȘUL

CADER-PAȘA

UDREA SPĂȚARUL

Căpitani

Curieri

UN PARACLISER

Ostași

DOAMNA LUI MIHNEA

DORA BUICEASCA

O ȚIGANCĂ FERMECĂTOARE

UȚA logofeteasca

boieri și căpitani

ACTUL I

SCENA I

(Sala tronului la palatul domnesc din Tîrgoviște. Pe un tron la dreapta șade domnul; pe altul, alături, se vede doamna. Boierii pribegi vin cu femeile lor de se închină.)

MIHNEA, DOAMNA, VORNICUL RADU CÎNDESCU,
DICU BUICESCU și alți pribegi

MIHNEA

(pe tron, cu mărire, către boieri)

Bună să vă fie, o, boieri, sosirea !

VORN. RADU CÎNDESCU

Tronul tău să aibă viața și mărirea !

MIHNEA

(cu bucurie)

Viața și mărirea ! Bine ai vorbit,
Vornice Cîndescu ! Timpul a sosit.
Ca această țară ce slăbită pere,
Să mai aibă încă viață și putere.
Domnii dinainte, sau greci sau români,
Au făcut din sceptru cîrjă de bătrîni.
Nu va mai fi astfel, Țara Românească
Voi să se ridice, voi să se mărească.
Voi veți fi de astăzi lîngă tronul meu,
Cele dintîi locuri vouă le dau eu.

(Către femeile lor.)

Voi, plăcute soațe, ce-n streină țară
I-ați făcut să uite viața lor amară ;

(Arată pe doamna.)

Iată sora voastră ! Iată doamna mea !
Demnă de iubirea ce veți pune-n ea !

(Un tătar.)

TĂTARUL

Gheorghe Ștefan domnul s-a bătut la Strungă
Cu Gligore Ghica, lupta n-a fost lungă.
Gheorghe Ștefan domnul cu maghiarii lui
A fugit spre munte încă la secui.

(Un alt curier.)

CURIERUL

Turcii vor să treacă pe la Calafat.
I-am văzut cu ochii... unii au intrat,
La Banat se-ndreaptă, chiar vizirul mare,
Cuprili, comandă. Dunărea tresare
De atîta vase ! Varsă ne-ncetat
Oameni, cai și arme, tot s-a-nspăimîntat !
Ochiul se-nfioară cînd pe ea se pune...

MIHNEA

Este timp acumă sfatul să s-adune !
Țara e-n pericol !... Un cîrmaci mintos
Cînd pătrunde vasul pe un prunt stîncos
Șade de gîndește, răul să oprească,
Asfel este astăzi Țara Românească.

(Domnul iese urmat de toți.)

DICU BUICESCU

(singur)

Voi să fiu domn țării. Turcu-i la hotară.
O să vârs dar ura între domn și țară.
Ea iubește fala... Voi a încerca.
Mihnea o privește cu răpire mare :
Dora e frumoasă ca o desfătare.

(Intră Dora.)

DORA

Ai rămas aice ?

BUICESCU

Dora mea, privesc
Tronurile.. unul este cel domnesc.
Celalt e al doamnei... Vezi ce strălucire ?
Pietre scumpe, aur, este o uimire !
Doamne, ce mîndrețe ! Lumea întorcea
Lacomă cătarea numai către ea.
Ea părea frumoasă la orice privire,
Căci un mîndru fermec ține de mărire.

DORA

(pe gînduri)

Este fericită !...

BUICESCU

Și ce a făcut
Ca să fie astfel ?... Soarta i-a căzut..
Dora mea, pe tronul-i tu ai fi frumoasă..
Acolo ți-e locul ; ești ambițioasă ?

DORA

Sunt, vai ! cîte vise oare n-am avut !
Dar ca niște vise ele 'au trecut...

BUICESCU

Dora ! cîte-o dată visul se-plinește.
Știm noi viitorul nouă ce urzește.

DORA

Ah ! Să fiu eu doamnă !...

BUICESCU

Poate, într-o zi
Chiar pe tronul-acesta tu vei străluci !
Însă mai-nainte trebuie voință !
Numai ea ajută orice dorință.

DORA

Crezi că îmi lipsește ?

BUICESCU

Tronul, draga mea,
Este pus pe-o stîncă repede și rea.
Ca să-ajungi la dînsul, cată stăruire,
Grijă, muncă, luptă, mai întîi voire.
Vei să faci aceea ce-ți voi zice eu ?
Orice-ar fi ?...

DORA

Fac totul.. pe copilul meu !

BUICESCU

Dora mea, ascultă, poți să lepezi toate
Micele erese ?...

DORA

Orice vei, se poate.

BUICESCU

Bine. Iată calea ce ni s-a deschis :
Ca să se-mplinească dulcele tău vis,
Caută să cază domnul ; dar în țară
E iubit el astăzi... Trebuie să piară
Astă simpatie ; trebuie să pui
Între el și țară, ura... cum să-ți spui ?
Mihnea te iubește, n-ai simțit tu oare ?
Să te faci cu dînsul dulce,-amăgitoare,
Să-l atragi în cursă, apoi într-o zi
Cînd la noi boierii adunați vor fi,
Tu să ieși la dînșii plînsă și-ntristată
Și să spui de domnul că-ai fost înfruntată.
Să-l aduci acasă, o să nască ură
Între domn și țară.

DORA

Dora ție jură
Că așa va face. Către dînsul merg
Eu acum îndată așa să încerc.
Da, dorința asta inima-mi apasă !

(Singură.)

Asfel dar Buicescu frîul meu îmi lasă !

DORA, DRĂGHICI CANTACOLIN

DRĂGHICI

Singură în sală ? Tronul îl privești ?
Te ascunzi de mine ? Știu, nu mă iubești,
Și-al meu suflet, Dora, este plin de moarte !
Să primesc voința ce-mi dă cruda soarte !

DORA

Crezi că eu nu sufer ; dar mă stăpînesc !
Sunt a lui femeie...

DRĂGHICI

O, cuvînt ceresc !
Suferi, zici ? Mai spune astă vorbă dulce !

DORA

Din această sală cată a mă duce...
Să nu vie domnul. Ce gîndești de el ?

DRĂGHICI

Este un domn harnic și cu mare țel !

DORA

(cu supărare)

Mici sunt dar români dacă el e mare !

DRĂGHICI

Pentru dînsul țara-i plină de mirare,
Numele-i răsună peste tot cu drag ;
Fără s-auzi lauzi nu calci nici un prag...

DORA

Ești pe lîngă dînsul și în stimă mare,
Cătă să zici astfel, știi, o însemnare...
Astăzi mai tot timpul pe cînd ne primea,
Ne-nțetă într-una la mine privea
Cu deosebire... Mi se pare mie
Mă curtează..

DRĂGHICI

Ce zici ? Nu poate să fie !

DORA

Nu sunt dar frumoasă ca să-attrag privirea ?

DRĂGHICI

Da ! da ! ești frumoasă cum e fericirea !

DORA

Domnul mă curtează ; singur el mi-a zis
Că sunt drăgălașă ca un dulce vis.

DRĂGHICI

El ți-a zis aceasta ? Este înfruntare !
Și frumoasa Dora a zîmbit îmi pare ?

DORA

Poate ; dar pe tronu-i ce bine ședea !
Este un domn mare, are stima mea.

DRĂGHICI

Ce zici ! ce idee ! El n-a fost crescut
A fi domn în țară !...

DORA

E la toți plăcut,
Nu ai zis-o singur ?

DRĂGHICI

Poate... o minciună...
Un limbagi de curte... Dora mea, ești bună.
Nu ascuți ce zice Mihnea, nu-i așa ?
Căci mă jur pe ceruri, îl voi răsturna.

DORA

"Ești nebun ! Ce drepturi eu ți-am dat vrodată
Să mă temi pe mine ? Nu, nu ! niciodată
Nu voi da eu dreptul... căci nu mă iubești.
Ce faci pentru mine, ca să dovedești ?
Cela ce iubește d-adîncă iubire
O femeie, — o face o dumnezeire !

DRĂGHICI

Dar, frumoasă Dora, tu ești Dumnezeu
Către care-n lume eu plec capul meu.
Să am eu în lume o împărăție
Cu a mea iubire eu aş da-o ție !

DORA

Tronul țării mele și amorul tău.

DRĂGHICI

Vor fi ale tele. Jur pe Dumnezeu.

DORA

Oh ! mai zi o dată. Eu sunt fericită.
Voi să fiu eu doamnă și a ta iubită !

SCENA II

(Camera de sfat.)

Cei dinainte, MIHNEA, CONSTANTIN CANTACUZIN, SPĂ-
TARUL PANĂ, RADU CÎNDESCU, DICU BUICESCU, RADU
FĂRCAȘANU, DANCIU PÎRÎIANU, BADEA COMĂNEANU, VA-
SILE CÎMPINEANU și alții

MIHNEA

(către boieri)

Să ședem.

(Ei șed toți pe scaune.)

Voi sunteți cei mai de credință.
Nu v-ascund dar vouă ascunsă-mi voință.
Turcii și tătarii vin a răsturna
Pe Racoți domnul ; cere a intra
În Ardeal cu oaste. Noi ce facem oare ?
Turcii azi ori mine au ca să omoare
Drepturile țării, mine-ar fi mai tari.
Să lovești dar astăzi pe acești barbari !
Oastea mea e mare ; ungurul mă-ajută.
Însuși împăratul bani ne împrumută.

POST. CONST. CANTACOZIN

Doamne, bună vorbă ; dar se va-implini ?

MIHNEA

Face tot o țară ea cînd va voi.

DICU BUICESCU

Mîndre vorbe, doamne, ele îmi rădică
Inima căzută ; dar mi-e tare frică
Că lovim în șarpe fără a-l zdrobi,
Și atunci desigur el ne va-nghiți.

PREDĂ BRÎNCOVANU

Bine zice Dicu, nu-i cuvînt de frică ;
Căci această țară este țară mică ;
Turcii sunt puternici ; lumea au supus ;
De la zi răsare pînă la apus.

DICU BUICESCU

Sunt nenumărate oștile păgîne.
Ei cu caii numai pot să ne fărîme !
Neamu-i slab ; prin pace poate fi scăpat.
Capul ce se pleacă nu va fi tăiat.

MIHNEA

Ale voastre vorbe înțelepte par ;
Dar și-nțelepciunea are-al ei hotar ;
Cînd mergi prea departe în înțelepciune
Ai în al tău suflet moarte, slăbiciune.
Ascultați o vorbă, dragii mei boieri !
Nu se naște-un popol fără de dureri.
Asfel e și omul ; nașterea-i în lume
Adevăru-acesta nencetat ne spune.
Voi doriți o țară : ziceți cel puțin ;
Dar ce faceți oare ca s-o dobîndim ?
Nu faceți nimica ! Deci nu vrem să fie.
Noi nu simțim hula de a fi-n robie !
Cînd în mîni mai slabe sceptrul ați văzut,
Ziceți că prin ele, țara s-a pierdut.
Mîna mea e tare. Din a sa țărîna
Voi să reînvie patria română,

Nu urați de moarte, ca tristele cobi !
Sub vestmînt de nobili suflete de robi
Să nu se ascunză ! Nobil este care
Pentru a lui țară face jertfă mare.
Nu vreți să vă bateți cu păgînii ? Bine !
Mă voi bate singur ; am oștiri străine,
Însă voi cu mine cată să veniți
Pînă la Teleajin, ca să coperiți
Vai ! a țării voastre tristă slăbiciune,
Ce la a sa lege pe voi vă supune.

CONST. POSTELNICU CANTACOZIN

Asta se mai poate... însumi voi veni ;
Pînă la Teleajin te voi însoți.

(Boierii ies.)

MIHNEA

Ai văzut, Odoare, pe acești boieri ?
Nu vor să se bată ! Timpuri de dureri !
Dar, îmi spune mie, ai văzut tu oare
Ce femei frumoase ? Mîndre,-amăgitoare !
Cu-ochi de foc ! Buiceasca, zău, că m-a rănit !
Am să-o iau din urmă... Știi tu ce-am gîndit ?
Dar mai înainte, jură pe-al tău sînge
Că vei ține taina !...

ODOR CĂPITANUL

(scoțînd un cuțit și creștîndu-și brațul pînă la sînge)

Carnea ce se frînge,
Sîngele ce cură în acest minut
Mărturie este !... Eu sunt arnăut !
Și așa se face jurămîntul mare
La ai mei...

MIHNEA

Acuma, dă-mi dar ascultare !
Voi să tai boierii și în locul lor
Să înalț pe alții, oameni din popor.
Voi să bat păgînii, să-i gonesc afară
Din Europa ! Mîne, scol această țară ;
Lumea cere nouă să-i dăm un stăpîn ;

Orientul cere împărat român.
Ungurii ne-ajută. Fapta este mare !
Sceptru-mpărăției e al meu... Îți pare
Lucru anevoie ? .. Ei, copilul meu,
Unde este viață nu-i nimica greu...
Ce zici ?

ODOR CĂPITANUL

Zic ce zice voia ta domnească.
Sunt un fer în mîna-ți gata să lovească
Sau să se închiză în tecarul său.
Eu nu am voință, tu ești domnul meu.
(Intră Elena Buiceasca.)

BUICEASCA

(înaintînd)

Doamne, viu cu rugă și cu umilință
Ca să cer 'a voastră mult bunăvoință...

MIHNEA

(cu galanterie)

Rugă, umilință ? Lasă-mă ca eu
Să plec a mea frunte la piciorul tău.
Ce dorești, vestește-mi..

BUICEASCA

Cînd d-aici din țară
Am fugit cu soțu-mi astă-primăvară,
Toată starea noastră, doamne, s-a luat
P-a domnii seamă... Azi cînd s-a schimbat
Lucrurile, oare nu e cu dreptate
Ca să ne-o întoarcă ?

MIHNEA

(către Odor)

Inima mea bătea ? ..
(Îi face semn să iasă ; iese.)
(Tare.)

Asfel sunt ferice ca să poci a face,
Draga mea, oricîte lucruri vouă place.
Chiar să strige legea, căci doi ochi de foc

Au atita fermec și atita joc
Pe-ale noastre inimi, că orice virtute
Își înclină capul și îndată-amute.

BUICEASCA

Doamne ! pentru mine, zici ? Închipuiți
Care te înșală...

MIHNEA

Vis de fericiri !
Cine la picioare-ți, la a ta zîmbire
N-ar uita și viața și dumnezeire ?

BUICEASCA

Doamne !

MIHNEA

Sunt în viață niște-nrîuriri
Peste ale noastre tainice simțiri,
Ce nu le-nțelegem... Bunioară, iată
Te-am iubit ferbinte de la-ntîia dată
Ce-mi păruși în ochii-mi ! Un amor curat...
Pentru ce ?... Ei nu știu... poate am călcat
Pe un fermec... sufer cu amărăciune !...

BUICEASCA

Pe cei slabi, o, doamne, amorul supune !
Cată a-l învinge !...

MIHNEA

Dar e prea tîrziu !...

BUICEASCA

Poci a mă retrage, căci eu întîrziu ?...

MIHNEA

Ca să-ți am amorul ce poci eu a face ?

DORA BUICEASCA

Se merită-amorul.

MIHNEA

Aste vorbe-mi place !
Dar cum o să-l merit ?...

BUICEASCA

Daca mă iubești,
Calea ce o cauți trebui s-o găsești...
Dar, înalte doamne, nu poci a-ți ascunde
Marea mea mirare care mă pătrunde
Despre doru-acesta ce mi-ai arătat,
Și mă mir eu încă cum am meritat...
Eu sunt măritată, doamne, ia aminte.

MIHNEA

Tu ești măritată, vai ! eu încă sunt.
Dora, spune mie, spune-mi un cuvînt !...
Unde este răul care o să strice
Dulcea-ți fericire ?... Ah ! mai șezi aice !
Cerul ce îți dete fermecii cerești,
A voit ca lumea toată să-o răpești !
Să-o tîrăști la caru-ți de amor, robită.

BUICEASCA

Doamne ! mă voi duce... timpul mă invită...

MIHNEA

Inima-mi e plină... lasă să beau eu
Roua primăverii sufletului teu !

DORA BUICEASCA

Ce cuvinte mîndre, doamne, știi a spune.
Ele pot să-ntoarcă capul unei june !...
Nu mi le mai zice !... Vai ! poci să slăbesc !
Sunt femeie !...

MIHNEA

Lasă, visul meu ceresc !
Orișice ființă naște să iubească
Un minut în viață și să vestejească ;
Daca niciodată ea nu a iubit,
A sa datorie ea nu și-a împlinit !

Lumea este plină de amărăciune.
Fericit acela care poate spune
C-a iubit o dată ! Fie un minut !
Viața trece iute : crinul cel plăcut
Nu ne spune oare a femeii viață ?
Ea ca el trăiește într-o dimineață.
Mîne se va stinge frumusețea ta !
Inima-ți de vise se va scutura...
Vino, dar ! iubește și fă să iubească !
Mîne floarea dulce o să vestejască,
Mîne, iată vine !...

BUICEASCA

Doamne, dă-mi crutare !

MIHNEA

Dă-mi, dă-mi al tău suflet într-o sărutare !

(Dora se scapă din brațe.)

Dora ! altă dată ne vom întîlni.
Astăzi chiar eu, Dora, la tine-oi veni.
Mă aștepti ?

DORA

O, doamne ! este cu putință,
Ce-i crede de mine ?

DOMNUL

Frumoasă ființă,

M-așteaptă ! Veni-voi.

DORA

Doamne ! m-am pierdut !

(Ea iese.)

**(Intră doamna pe altă ușă.)*

DOAMNA

Un viers de femeie... ori mi s-a părut.

MIHNEA

Dară, plec ; și singur, ori de vei mai bine
Pînă la Teleajin, ei toți vin cu mine.

Nu-vor să auză de război !... S-a stins
Viața astui popul !... Pe boieri a-nvins
Moliciunea morții !

DOAMNA

Inimă-ți se-nchide ?

MIHNEA

Nu ! Ei se vor bate, sau îi voi ucide !
Tu cunoști pe Mihnea ? Sunt cutezător.
D-or fugi din luptă, zău, cu viața lor
Voi spăla rușinea ce-ar cădea pe țară !
Către munți m-așteaptă oastea cea maghiară,
Cu Racoți domnul, alesul meu.
Eu plec cu boierii ; dar acolo, eu
Am a face astfel cît să-i pui în față
Cu păgînii...

DOAMNA

Doamne ! gîndul te răsfăță
Însă nu mai crede că vei izbîndi.
De ai gînd a-i perde, cată a-i lovi,
Fără-ntîrziere, astăzi, chiar îndată !
Nu-i lua cu tine ! Sunt încredințată
Că abia la luptă se vor arăta,
Vor merge la pașa a se închina !
A perit din țară, doamne,-acea simțire
Nobilă ! De țară nu mai e iubire.
Lupta nu mai este astăzi între ei,
Pentru neatîrnare, pentru mari idei !
N-au nici o idee decît să domnească
Gîrmuind ei țara, la turci să-o robească.
Cînd e lucrul astfel, ei nu mai gîndesc
La binele țării unde locuiesc.
Nu merg la bătaie, ce au să sprijine ?
Tronul ? Însă tronul acum de turci ține.
Pomul putrezește, trebuie dar ferul
Ca să-l curățească ! fie martor cerul !
Trebuie să piară tot ce-a putrezit !
Sau de nu, tu însuți ai a fi zdrobit.

MIHNEA

Știu acestea toate ; dar să ai răbdare !
Este delicată încă-a noastră stare.
Nu e țara încă slabă cum gîndești
Și boierii nu sunt morți cum tu voiești.
Nu sunt ei cu totul duși în calea morții :
Nu vor să se bată împotriva Porții.
Iată tot, gîndirea mare ce am eu.
Să răstorn sultanul și pe tronul seu
A mea dinastie să așed ; îi face
Că să lîncezească ; domnul nu le place
Căci e grec, ei bine, de aș izbîndi
În a mea dorință, eu voi nimici
Și boieri și țară, ca d-aici nainte
Tot aici să fie moarte și morminte.

(Cei dinainte ; un curier. Curierul dă domnului o carte de la satrazanul.)

MIHNEA

(cetind)

Cere ajutor !
Sunt chemat cu oaste înaintea lor.
De minune !

(Către curier.)

Du-te și te odihnește !

(Curierul iese.)

Timpul de mărire nouă ne zîmbește ;
Numai soarta crudă de va părtini,
Mîndra-mi cutezare, împărat voi fi !
Ah ! că n-am eu oameni astăzi demni de mine,
Aș scăpa de lanțuri țările creștine !
Moartea dar să cază peste viața lor !
Care nu cred încă că un mic popor,
Dar unit în lume într-o cugetare,
Plin de viață, mîndru de neatîrnare,
Poate să triumfe ! Sîrbi, bulgari și greci,
Te așteaptă, țara, Dunărea să treci,
Ca să se ridice ! Ungurul cel tare
Scoală de prin stepuri cetele barbare.

Așteptați să vie tot de la păgîni,
Ore nu mai sunteți de acum români ?

(Un alt curier.)

CURIERUL

(dîndu-i o carte)

Sunt de la Racoți...

MIHNEA

(cu bucurie)

Bine ai venit !

(Cetînd cartea.)

Mă așteaptă... mîine eu voi fi pornit.

(Curierul iese.)

SCENA III

(O cameră la Dicu Buicescu.)

DICU BUICESCU, STROE CÎNDESCU, BADEA COMĂNEANU,
POST. CONSTANTIN CANTACUZIN, DANCIU PÎRÎIANU,
PREDA BÎRSESCU etc.

STROE CÎNDESCU

Iată și Bîrsescu ! Badea Comăneanu !
Preda logofătul, Danciul Pîrîianu,
Cei veniți cu oaste, el precum și noi
Nu vor să deschiză turcilor război,
Fără de cuvinte.

(Preda Bîrsescu iese.)

Nu vrem astă țară
S-o vedem în prada tătarilor iară !

DICU BUICESCU

Bine ! Dar cu Mihnea cată să plecăm...
Căci am dat cuvîntul și să nu-l călcăm !

CONST. POSTELNICU

Să umblăm cu dînsul pînă la ordie ;
Dar nu mai departe...

DICU BUICESCU

Și așa să fie !

Pentru mine unul, mă voi folosi
De împrejurare, pentru a-l zdrobi.
Două mari cuvinte inima-mi îndeamnă :
Nu mai voi ca-n mîna grecilor nedeamnă
Să se afle sceptrul ! Nu poci să văz eu
Turcii numind domnii în pămîntul meu.
Țara Românească mai este stăpînă ?
Ori se-ncenușează sub a morții mînă ?
De sîntem o țară, dacă viețuim,
S-arătăm că suntem și că nu murim !
Daca nu mai suntem decît putrejune,
Despre dreptul țării să-ncetăm a spune !
Răsturnînd pe Mihnea ca pe-un trădător
Către turci, s-alegem noi un domnitor,
Un român... prilejul azi ne pîrtinește...

CONST. POSTELNICU

Cine la aceasta se împotrivește ?

PIRIIANU

Eu !... și iată lucrul. Schimbul de domnii
Nu mai schimbă soarta tristei Românie !
Cu orice schimbare, din rău în mai rău,
Țara, pe mormîntu-i pleacă capul său.
Care este omul orișicare fie
Dintre toți boierii bun pentru domnie ?
Toți și nimeni poate. Toți cu țara sunt,
Pîn' să nu ajungă domni p-acest pămînt ;
Dar de iau domnia, iată că se schimbă ;
Sunt mai răi spre țară decît altă limbă.

DICU BUICESCU

Domnul cel de față este bun ori rău !
E ales de țară ! Iată gîndul meu.
Nu numai atîta ; dar prevăz rău mare
În a lui iubire de femei...

PÎRIIANU

Dar are
Țara multe fiice spre a-l mulțumi ;
Ele fără dînsul rele tot ar fi.

DICU BUICESCU

Dar d-o pune ochii pe a ta soție,
Pe a lui copilă, îmi vei zice mie,
Tot așa atuncea ?

PÎRIIANU

Îmi voi răzbuna.

COMĂNEANU

Jur pe viață,-atuncea îl voi răsturna !

DORA BUICEASCA

(intrînd repede, cu sinul desfăcut și sîngerat, cu capul în dez-
ordine)

Răzbunare, Dicu !

DICU BUICESCU

Ce ai ? Spune, cine
În a mea soție m-a-nfruntat pe mine ?

DORA

Mihnea, domnul țării ! Iată, mina sa
A pătruns în sînu-mi !

BUICESCU

Eu o voi usca !

DORA

Gura lui pe gură-mi a răpit prin silă
Sărutări !...

BUICESCU

Pe viață ! Ai să-i plîngi de milă !

DORA

De mai sunt eu demnă de iubirea ta,
Nu o sunt datoare la voința sa ;
Ci virtuții mele...

BUICESCU

Iată domnul mare !
Cărui țara dase binecuvîntare,
Astăzi cu-alte vorbe ne-a numit : mișei !
Azi, mi-aduc aminte, pe copii mei !
Căci nu vrem cu turcii ca să facem ceartă !
Eu, mișel ?... o vorbă aspră și deșartă !
(Arătînd d-aproape sinul nevestii sale către boieri.)

Iată-această soată !... Ea cu barbarie
Fuse înfruntată ! Iată mișelie.
Mîne vine rîndul la nevasta ta !...

PIRIIANU

Fapta este crudă ! Și vom răzbuna
Fratele de arme...

TOTI

Dară... răzbunare !

Cei dinainte, DRĂGHICI, LOGOFĂTUL CANTACOZIN

DRĂGHICI

Ce se-ntîmplă ! Sunteți turburi ! Ce gîndiți ?

POST. CONSTANTIN

Fiul meu, Drăghice, domnul ce serviți
Face rele lucruri.

(Arată pe Dora.)

DRĂGHICI

Nu mai știu ce-oi zice : o, săracă țară !
Viața pentru dînsa este tot amară !

(Trage sabia.)

Îmi jurați aice ! Dacă mai păstrați
Inima, pe Dora să o răzbunați !

(Toți trag săbiile și le încrucișează.)

TOȚI

Noi jurăm !

DORA

(la o parte)

O, Drăghice dragă, cerul te aduce...
Jur să-ți dau eu ție sufletul meu dulce !

DRĂGHICI

Alt domn să alegem !

BUICESCU

Cine o să fie ?

POSTELNICUL CONSTANTIN

Omul cel de bine care să susițe
Pacea și boierii.

DRĂGHICI

Iară pe boieri !

Spune : să descarge țara de dureri.
Să rădice neamul prin faptele bune,
Mari și cununate de înțelepciune !

PREDA BÎRSESCU

Cine este-acela ? Toți se cred că sunt
Harnici să o facă... nu e dat cuvînt..

DRĂGHICI

Dacă este astfel, unul eu voi spune...
Pe Buicescu...

BUICESCU

Eu sunt încă june !
Într-o mîină jună, scepтрul s-o slăbi ;
Alții mai cu merit voi puteți găsi...

CONST. POSTELNICUL

Să nu vindem pielea ursului nainte
Pină-a nu-l ucide !...

PÎRÎIANU

Dai bune cuvinte.
Să scăpăm de dînsul, apoi să vedem !...
Însă cu oștirea ce o să facem ?

CÎNDESCU

Pină la Teleajin să-i dăm orice pace.
Odată acolo, vom spune ce-om face.

ACTUL II

SCENA I

(Sub un cort în tabăra românească. Se văd corturi. Sentinela, ostași.)

MIHNEA

(singur)

Iată ziua mare. Ori că ei să-nfig
În război cu turcii sau că îi ucig.
Gîndurile poate au luat schimbare ?
Să vedem, să facem încă o-ncercare !
Cu aceste trupuri ce nu pot simți !
(Cheamă.)

MIHNEA, UN ȘERB

MIHNEA

Toți fruntașii oastii să s-adune-aci !
(Servul iese.)

MIHNEA, PREDĂ BÎRSESCU, VINTILĂ, căpitan de roșii, PÎRVU
VISTIERUL, ISTRATE POSTELNICUL și alți capi de oștire

O, boieri ! Sosit-a ziua de mărire
Să ia țara încă vechea-i strălucire.
Nu viu a vă zice dacă voi doriți
A vă bate ; locul unde vă găsiți,
E un loc de arme, unde-a mea tărie
Este mare, totul se supune mie

Sau voinței mele. Singur eu voiesc,
Ceialți se înclină și îndeplinesc.
Orice-mpotrivire sau orice trădare
Este pedepsită cu descăpătare.
Căci pe cît sunt oameni sunt și chiar gîndiri,
Și d-ar ține soarta unei mari oștiri
De orice părere, asfel de oștire
Ar peri îndată !...

PREDA BRÎNCOVANU

Trebui o gîndire,
O voință numai ; dar cînd capii toți
Sunt de o părere ce tu, doamne, poți
Să n-o aibi, atuncea nu mai e trădare.
Nu mai e pedeapsă de descăpătare.

MIHNEA

Limba-ți este lungă ! Și ți-o voi tăia.

PREDA BRÎNCOVANU

Orice cap de oaste are limba mea !

MIHNEA

Preda Brîncovene ! Bagă seamă bine !
Eu sunt domnul țării, nu jucați cu mine !

PREDA BÎRSESCU

Adevărul este că vor fi puțini
A lupta cu turcii !... Cîțiva din streini...

MIHNEA

Spune tu, Vintilă căpitane, bine
A vorbit Bîrsescu ?

VINTILĂ CĂPITANUL

Crede ca și mine !...
Și eu crez ca dînșii...

MIHNEA

Și tu crezi așa,
Pîrvule vistiere ?...

PÎRVU VISTIERUL

Nu ne vom lupta !

MIHNEA

Dar știți voi ce ziceți ? Faceți răzvrătire,
Vă uniți cu turcii spre a mea perire
Și a țării voastre. De ce tremurați
Înainte mortii ? Nu sunteți bărbați !
Dar puteți voi spune care bine mare,
Care fericireastă viață are,
De țineți la dînsa cu atît îndemn ?
Omul perde oare tot ce are demn ?
Zilele lui oare sunt acum plăcute ?
Lacrima uscată ? Plîngerile mute ?
Sau că sub robie, inim-a-nghețat !
Și l-a vitei stare voi v-ați degradat !
Voi sunteți în țară cei mai mari ; dar care
Este dreptul vostru la această stare ?
Negreșit că dreptul celor care mor
Cu armele-n mînă pentru țara lor,
Căci aceste drepturi cît de mîndre fie,
Cu atît mai aspru cer o datorie.

PREDA BRÎNCOVANU

N-avem d-arme frică, și am dovedit
Cu armele-n mînă cînd a trebuit.
Pentru ce boierii nu vor ca să vie ?
Nu e pentru țară astă bătălie,
E să mulțumească gîndul nesupus,
Ce Racotî are, el privește-n sus ;
Și cu-a noastră mînă el voiește-a prinde
Șerpele, d-aceea azi nu se aprinde
Înima română, este un mijloc
Care a să-arunce țara noastră-n foc.

Cei dinainte, BUICESCU, CÎNDESCU, DRĂGHICI

MIHNEA

Ei ! boieri, ce ziceți ? Banul Brîncovanu,
Cu vistieru Pîrvul cum și căpitanu,
Nu vor să se bată...

BUICESCU

(la o parte)

Ce nesocotiți !

Spun ce au să facă !...

(Tare, către Mihnea.)

Rău să nu gîndiți,
Doamne, de aceasta. Dau a lor părere,
De mai mari în oaste, dacă li se cere...

MIHNEA

Voi gîndiți ca mine ?...

BUICESCU

Chiar d-am cugeta
Alfel, încă suntem la voința ta !

MIHNEA

Îmi jurați dar mie cum că vă veți bate
Astăzi chiar cu turcii ?...

BUICESCU

(încet, către banul Brîncovanu)

Zi ca mine, frate,
Căci ne perdem viața. El e tare-aci !...

(Către Mihnea.)

Vom jura cu turcii de a ne lovi.

MIHNEA

(ia o cruce de pe masă)

Vom jura cu toții pe această cruce
Ca să mergem astăzi unde ne va duce !...

(Toți repetează acest jurămint.)

(Mihnea către toți.)

Și acum să jure toți soldații mei
Pe această cruce !... Să ieșim la ei.

(Mihnea iese urmat de cîțiva boieri.)

BUICESCU, PEDA BRÎNCOVANU, DRĂGHICI, CÎNDESCU,
BÎRSESCU

PEDA BRÎNCOVANU

(către Buicescu)

Ce-ai făcut, Buicescu ?

BUICESCU

Vei să ne omoare ?

Jurămîntul nostru ne oprește oare,

Să dosim la pașa ?

BANUL BRÎNCOVANU

Dar nu e cinstit !

BUICESCU

Bane Brîncovane ! Te-ai copilărit !

PEDA BRÎNCOVANU

Nu înșel pe nimeni...

BUICESCU

(rădicînd umerii)

E frumos a spune,

Însă nu a face, știi ce-i astă lume ?

Lumea e lăsată spre-a o cîrmui

Cei șireți, ai știre, orice timp ar fi.

Sunt viețuitoare multe ; dar știi bine,

Că din toate omul toate-n jug le ține,

Căci din toate omul s-a deosebit.

Omul e mai sprinten și mai ipocrit.

Mihnea va să mergem către munți ! Să fie !

Mergem și pe cale trecem la ordie,

Cu ostași, cu tunuri... Cînd acum aci

Cine este sigur că nu ne-ar lovi !

DRĂGHICI

Bine zice Dicu

CÎNDESCU

Mă unesc cu tine.

BIRSESCU

Unde e Buicescu și Bîrrescu vine.

BUICESCU

Dar să-mi dai cuvîntul, că spre munțimergînd,
Veți veni cu toții în același gînd !

(Mihnea intră.)

MIHNEA

Au jurat ostașii să mă însoțească
Către munți... Acuma toți să se pornească !
Mergeți !...

(Boierii ies.)

(Singur.)

Și acuma, alegatul meu,
Prin înșelăciune, oaste-ți aduc eu.
Asfel mîne încă, Mihnea o să-nchine
Pentru sănătatea oștilor creștine.
Cu Racoți... Visul ce eu am visat,
Se îndeplinește, eu voi fi-mpărat.
Toți boierii țării vin acum cu mine.
Dumnezeu va face ce va ști mai bine.

MIHNEA, ODOR CĂPITANUL intră

ODOR CĂPITANUL

Doamne ! toți boierii fără a tăbări,
Au fugit la pașa spre a te pîrî...

MIHNEA

Să-i gonească-n urmă !

ODOR CĂPITANUL

Cine să-i gonească ?
A fugit mai toată oastea românească ;
Au fugit cu toții ; singur ei te las.
Numai eu cu ceata-mi încă am rămas !
Doamne, ce vom face ?

MIHNEA

Lucrul ntu dezmeardă !
Sceptru-mpărăției Mihnea o să-l piardă !

Cei dinainte, COPILUL DIN CASĂ

COPILUL DIN CASĂ

S-au văzut tătarii dincolo pe maluri.
Pe cîmpia verde vin ca niște valuri
Repezi. Turcii încă ne-au înconjurat.

MIHNEA

O, boieri, voi țara ați înjunghiat,
Nu pe Mihnea grecul ! Omul azi ori mîne
Piere ; însă țara, după domn, rămîne.
Iată ce nu întră în al vostru cap !
Întristate gînduri inima îmi sap ;
Oh ! această țară nu era făcută .
Ca să fie-n lanțuri ! și iat-o perduță !
Acei ce domină pe acest popor,
Nu au conștiința datoriei lor !
Nu mai e scăpare !... ce voi face oare ?
A mințit această neagră vrăjitoare
Cînd împărăția mie îmi vestea !...
Astăzi nu sunt sigur nici de viața mea.
Să mă duc la pașă ? Iată-o cugetare !...
Știu ce îi voi spune... eu sunt încă tare...

ODOR CĂPITANUL

Doamne ! tei vei perde !... Te duci la omor...

MIHNEA

Apărîndu-mi viața împotriva lor...
Voi veniți cu mine... Neagra vrăjitoare
N-a putut să mință... Vezi colo pe soare
E un nor ?... Vezi încă ? Trece, a perit,
Soarele mai mîndru lumii a zîmbit.

SCENA II

(Sub cortul pașii.)

VISTIERUL PÎRVU VLĂDESCU, CADER-PAȘA, AGA BÎRSESCU, VINTILĂ CĂPITAN, ISTRATE POSTELNICUL, BADEA VĂATAFUL și căpitani, ofițeri d-ai pașii

(Toți boierii împreună cu capetele goale. Pașa pe divan.)

CADER-PAȘA

Ce vreți voi, raiele ?

PÎRVU VLĂDESCU

Pașa strălucite,
Faptele-ți mărețe sunt la noi venite !...
Anii tăi să fie lungi și luminoși !
Noi suntem ai Porții cei mai credincioși
Din boierii țării ; dar să aibi de știre,
Mihnea către tine vine cu oștire,
Ca să te lovească, cu Racoți-unit.
Noi, plecînd cu oastea, iată am venit
Să plecăm cerbicii sub a ta putere,
Să ne scapi de Mihnea... țara cu el pere.

CADER-PAȘA

Asta nu se poate !... Voi îl bănuți ?...
Știu că totdeauna voi vă tînguți
Despre domnii țării !... Alți ostași să vie
Ca să mărturisească fapta Mihnii, mie.
(Face semn către ofițeri, care ies să aducă ostași români.)

AGA BÎRSESCU

De nu va fi astfel, capul să ne tai !
Am venit cu tunuri, amuniții, cai...
Cei dinainte, ostași români

PAȘA

Mihnea, domnul vostru, zis-a oare vouă
Să combateți turcii ?

UN OSTAȘ

Asta zis-a nouă.

ALT OSTAŞ

Am jurat cu toţii, astfel a voit.

PAŞA

E destul ! Vă duceţi !

(Ostaşii ies.)

Cei dinainte

PAŞA

Nu am fost gîndit

Să se schimbe Mihnea !

Oaste să pornească

Despre rîu ! Tătarii calea să-i oprească !

Să-l aducă aicea astăzi mort ori viu !...

MIHNEA

(intrînd)

Nu e trebuinţă, căci eu însumi viu...

PAŞA

(cu mirare)

Mai cutezi de faţă ?

MIHNEA

Asta dovedeşte

Că minciună spune cel ce mă pîrăşte.

Iată ce se-ntîmplă : cînd am vrut să vin,

Cu oştiri nainte-ţi ca să mă închin,

Aşti boieri ai ţării nu au vrut să vie,

Ca să nu purceadă la vreo bătălie.

Sunt ajunşi cu leşii. Silă le-am făcut

Să-i aduc aice. Eu m-am prefăcut

Că pe turci voi bate, nu pe unguri, dară

Vor veni cu mine, căci să ştii sub soare,

Nimeni nu urăşte mai mult decît ei

Oastea-mpărătească : jur pe anii mei !

(Apropiindu-se de paşa.)

Patru saci de aur ţi-am adus din ţară !...

PAȘA

(către ofițeri)

Pe boieri să-i scoateți de aici afară !
Meargă pe acasă !...

(Boierii ies.)

(Către Mihnea.)

Tu rămâi aici.

Cei dinainte, afară de boieri

PAȘA

Patru saci de aur oare tu îmi zici ?
E puțin...

MIHNEA

Alți patru îți voi mai trimite...

Mai târziu...

(Oodor intră cu oamenii care cară sacii.)

PAȘA

Afară de o mie vite...

MIHNEA

Orice vrei... Dă-mi însă oaste împărătească
Să mă apăr !

PAȘA

Ai orice voiești,
Numai ține vorba ! Să nu rătăciți !

MIHNEA

Aști boieri de țară, ei au avuție !...
Și să poci a-i prinde !

CADER-PAȘA

Ce vei tu, să fie !

MIHNEA

(ieșind, dupe ce a sărutat mîna pașii)

Doamne, totdeauna credincios voi fi !

(La o parte.)

Și acumă, moarte, vino a lovi !

SCENA III

(Sub cort în tabăra Mihnii.)

MIHNEA, ODOR CĂPITANUL

MIHNEA

Răzbunarea noastră caută să fie
Mare ! D-ocamdată ei au ca să vie
Să mi se închine : o să mă prefac.
Voi deocamdată cu ei să mă-mpac,
Ca să poci a-i strînge toți pe lîngă mine.
Însă cu Vlădescu am să fac mai bine.

(Către niște beșlii turci.)

Voi să vă ascundeți dupe cort, armați !
Cînd voi face semnul, să înjunghiați
Omul ce voi zice !

(Pirvu Vlădescu intră.)

MIHNEA

Iată și Vlădescu.

(Bătu în palmă, beșliii vin.)

Iată omul vostru.

Faceți datoria !

(Beșliii cad asupra lui Vlădescu și îl ucig. Istrate postelnicu fuge din cort și se ascunde în pădure.)

(Un ostaș îi dă o scrisoare.)

MIHNEA

(citește)

„Vin la cercetare ! Brîncovanu este
În Tîrgoviște, unde dă la toți de veste
Că ești prins. El umbla tronul a lua.
Este timp, grăbește, spre a-l fărîma !

Buicescu.“

Iată că Buicescu făcu o trădare.
Pentru astă faptă merită iertare.
Oameni de credință și neschimbători,
Nu vă este locul lângă domnitori,
Voi n-ați face astfel, ați muri mai bine.
Are dreptul domnul care-a tras la sine
Toți ambițioșii ! Ei sunt schimbători ;
Însă caracterul lor de trădători
Face al lor merit lângă tron ; dar cine
Se aude-afară ? Acolo, vezi, vine.
Du-te, Dincă Sîrbu, tu, armaș al meu,
Preda Brîncovanu este cel mai rău.
Mergi și îl ucide !

MIHNEA, ODOR

MIHNEA

Ia pe turci cu tine. Unde vei găsi
Pe Bîrlesculeaga, îl vei curăți !
Pe vâtaful Badea, însuși pe Istrate,
Unde îi vei prinde, tu îi vei abate.
Căpitan Vintilă este de temut :
Niciodată singur el nu s-a văzut ;
Tot de ai săi roșii el să înconjoară ;
Și cu toate-acestea el cată să moară !

ODOR

Asfel eu voi face.

MIHNEA

Iată cei dintîi
Morți. Începe moartea. Eu la turci rămîi.

SCENA IV

(O cameră în palatul domnesc din Tîrgoviște. Sărbătoare, muzică, danțuri. La rădicarea pinzii se văd dănțuînd danțuri naționale bărbați și femei.)

PREDA BRÎNCOVANU, RADU FĂRCĂȘANU

BRÎNCOVANU

(vorbind cu Fărcășanu)

Asfel, Fărcășane, Mihnea nu mai este
Sau că este-n lanțuri dupe noua veste
Ce-a sosit acuma...

FĂRCĂȘANU

Timpul a venit

Să fii domn în țară.

BRÎNCOVANU

Vezi că am gîndit ?...

Am dat bal la curte în această sală...

Mulți mă-îmbărbătează, dacă nu mă-nșală ? ..

(Dănuitorii să retrag în camera de alături.)

De Buicescu încă eu am auzit

Că vînează tronul ?

FĂRCĂȘANU

El ; dar n-a voit,

Sub cuvînt că-i june. El nu-i prea iubit

De boieri...

BRÎNCOVANU

Boierii sînt... Dar ne ascultă

Cineva... Să mergem unde-i lumea multă !...

(Ei se depărtează.)

(Vin Buicescu și Dora.)

BUICESCU, DORA

BUICESCU

Dora — iată Preda.. Bine ni s-a spus,

Că-așteptînd domnia, el aci s-a pus

Ca un domn... vezi colo, toți lui se închină !

De dorinți nebune inima-i e plină.

Ei nu știu că leul lanțul a zdrobit...

DORA

De această faptă Mihnii ai vestit ?

BUICESCU

Dora ! Iată prețul iertăciunii mele.
Asta, știu, îți strică gândurile tele.

UN BOIER

(în fund, către Brîncovanu)

Oaspeți ! Să trăiască Preda Brîncovanul,
Noul domn al țării !

ALT BOIER

A perit tiranul...

Tronul ți se cade !

BRÎNCOVANU

Frați ! Vă mulțumesc !
Facă cerul numai ca să viețuiesc...

BUICESCU

El primește toate vorbile ce strică
Oaspeții cu dînsul ! Draga mea Dorică...
Ce mai zici ?...

DORA

De dînsul eu nu mă ciudesc,
Cît d-acei nemernici ei îl măgulesc.

BUICESCU

Asta este lumea, robii și stăpînul
O formează. Dora, mai dezbracă-ți sînul
Încă d-un vis dulce despre muritori !
Smulge pîn' la una ale lui dragi flori !
Perde despre oameni orice gânduri bune !
Toți avem în viață cîte-o slăbiciune ;
Unuia îi place ca să fie sus,
Altuia îi place de a fi supus.
Între doi dintr-înșii, cel ce s-umilește
Este numai robul ; el se înjosește !
El îi dă puterea ; cată d-a alege
Între două rele și îți jur pe lege,
Între amîndouă, eu tiran mă fac.

Dorul vieții mele cată să-l împac.
Cătă să iau tronul cu-orice preț, nu-mi pasă !
Fără strălucire, viața mă apasă !
Ca să-ajung la scopu-mi, eu pîrăsc, omor...

BRÎNCOVĂNU

(în fund)

Eu aş sparge lanțul astui bun popor.
Aş scăpa îndată țara de hrăpire...

FĂRCAȘANU

Binecuvîntată fie-a ta gîndire !

PREDĂ LOGOFĂTUL

Ziua o să vie, fie voia ta !
Pentru-aceste fapte cerul voi ruga.

(Ei trec.)

FĂRCAȘANU

Unde sunt boierii, pe domn să numim ?...

BUICESCU

Mihnea e pe tronu-i, și să nu glumim !

PREDĂ

Mihnea e pe tronu-i ?

BUICESCU

A găsit iertare
La Cader... și astăzi este și mai tare !

FĂRCAȘANU

Rău de tot ! Ce facem ?

PREDĂ

Banul ce credea
Că-o să ia domnia ! Ah ! pre viața mea !
Lucru-i de minune !

BRÎNCOVANU

Ah ! Buicescu aice !

(La o parte.)

A venit el oare planul meu să strice ?

PREDA LOGOFĂTUL

Știți ceva nou, bane zău, domnia ta

A perit ca fumul !...

FĂRCĂȘANU

N-o să poci uita

Balul d-astă-seară ! Bane, dat de tine,

Ca să ai domnia ! Iață-te ca mine

Și ca toată lumea, simplu muritor !

(Ride cu hohot mare.)

PREDA LOGOFĂTUL

(imitindu-l)

Eu aş sparge lanțul astui bun popor !

(Brîncovanu trece înainte.)

Cei dinainte, afară de Brîncovanu

FĂRCĂȘANU

Asfel pere totul în această lume !

BUICESCU

Dar purtării voastre nu îi dați un nume ?

Ce fel ? Adineaori voi îl măguleați

Și acuma rîdeți și îl sfîșiați !

Cei dinainte, DINCĂ ARMAȘUL

DINCĂ ARMAȘUL

Oare-aici se află Preda Brîncovanu ?

BUICESCU

Pe aici, te uită...

(Către niște servi.)

Arătați pe banul !

FARCAȘANU

Și-a pierdut domnia și e supărat !...

DINCA ARMAȘUL

(către Buicescu)

Moartea mă urmează în acest palat.

BUICESCU

Înțeleg !... grăbește, căci această lume
Astăzi se închină, jură p-al său nume !

DINCA ARMAȘUL

Lovitura noastră va veni curînd
Și va fi dibace !... Suntem la un gînd.

Cei 'dinainte, BRÎNCOVANU

DINCA ARMAȘUL

(către Brîncovanu)

Am a-ți spune-o vorbă... Poți să vii cu mine
Colo în cămară ? Pentru al tău bine !...

BRÎNCOVANU

Ce se mai întîmplă ? Poți a-mi spune-aci.

DINCA ARMAȘUL

De domnia țării cată a-ți vorbi...
Sunt trimis de pașa...

BRÎNCOVANU

Viu atunci îndată !

(Ei intră amîndoi în altă cameră.)

(La o parte.)

Inima de grijă-mi este-mpovărată !
Ce mă vrea acesta ? Ce va a-mi vorbi ?
Și de ce acum nu-mi vorbește-aci ?
Vreo cursă oare mie el întinde ?
Un fior mă cearcă ! Fruntea mi s-aprinde...

(Merge după armașul.)

BUICESCU

A lui banu viață e destul de rău !
Nu mai dau nimica pentru capul său !

(La o parte.)

O ! tirane Mihnea, să nu stai pe cale...
Varsă rîu de sînge pe această vale
Ce să cheamă lumea, fară-mă mereu,
Capete ! Fă-mi scară ca să mă urc eu.
Tirania crudă nu mă înspăimîntă,
Ea va naște mîne răzbunarea sîntă,
Voi veni îndată ca răzbunător
Și purtat pe brațe de acest popor.

DORA

Ce zici ? Unde este banul ?... a perit ?

BUICESCU

Daca dupe moarte tot s-a mîntuit,
Nu mai vezi pe banul ! Fii încredințată !

DORA ,

Oh ! de negre gînduri sînt împovărată !

BUICESCU

De iubești domnia și de vei să-o prinzi,
Caută tărîmul unde pașii-ntinzi !
E un loc de sînge între tron și tine.
Trebuie a-l trece... Dora, fă ca mine.

(Tare.)

Am o presimțire că prea bunul ban
O să fie jertfa domnului tiran.

FĂRCAȘANU

Să fugim îndată !... Cine ne răspunde
Că a noastră moarte ordinu-i n-ascunde ?

DINCA ARMAȘUL (apare galben și arată ușa deschisă unde
este Brîncovanu mort.)

Banul Brîncovanu nu va mai sufla...
Asfel Mihnea-Vodă știe-a-și răzbuna !

ACTUL III

SCENA I

(O cameră la Buicescu.)

BUICESCU

(singur)

Patru inși periră ! Patru mai puțin
In a noastră luptă ! Drumul e mai lin.
Mai rămîne unul : dar acesta-i tare ;
Simpatia țării pentru dînsul are,
Ast' bătrîn postelinc ce îl înțilnesc
Cu cinci fii în cale unde nu gîndesc !
Îi voi smulge viața prin a Mihnii mînă.

(Pe gînduri.)

Încă-o crimă !... Tremuri, mizeră țărînă !
Tremuri !... Niciodată nu vei fi nimic !...
Tremuri la o crimă ! Mergi, o, suflet mic !
Fii obiectul lumii, de desprețuire !
Peri în noaptea vieții fără de mărire !
Asta nu se poate !... Să fiu sau să per !
Sîngele se spală : e apă sub cer.

(Intră Dora.)

BUICESCU

(către Dora)

Constantin bătrînul stă în a mea cale
La domnie, piară dar umbrele sale
Dupe fața lumii ! Mă duc să-l pîrăsc
La tiranul țării. Oh ! cît îl urăsc !

DORA

(cu spaimă)

Cruță pe bătrînul ! Mîna răzbunării
Să nu îl atingă ! El nu este rău...

BUICESCU

Îndurarea întră în sufletul tău,
Omul naște singur în această viață,
El își însușește toate ce răsfată ;
Deci ca să le aibă, cată-a despoia
Pe ceilalți de ele, știi tu, Dora mea ?
De acolo vine că aici în lume
Oamenii nu-ți iartă ca să ai un nume,
Stimă, stare, fală ; ei nu-ți vor ierta
Nici să n-ai nimica, nici să ai ceva ;
Ești ceva, te surpă, nu ești, te umilă ;
Dar mai bine este, tînără copilă,
Să insuflă ura și să fii ceva,
Decît tu să suferi umilința sa.
Voi să-nsuflu ură, voi fi domn în țară,
Cine-mi stă în cale, voi face să piară...
Însă mai nainte poate ca să fiu
Vornic mare astăzi... mîine-a fi tîrziu.
Vei să-mi fii, tu Dora, azi ajutătoare ?

DORA

De ce nu !

BUICESCU

Ideea e cutezătoare...

De la tine-atîrnă...

DORA

Spune ce voiești ?

BUICESCU

Scrie ce-ți voi zice !

DORA

(puîndu-se la masă să scrie)

Iată, ce dorești ?

BUICESCU

(dictînd)

Vei să crezi, o, doamne, cele zise mie,
Fă pe Dicu vornic !

DORA

(cu minie)

O, ce nebulie !

Nu poti să-o scriu eu.

BUICESCU

Daca e cu voia bărbatului tău ?

Tu nu vei fi doamnă, Dora niciodată !

DORA

Dicule Buicescu ! Tronul te îmbată,
Pînă să întuneci raza frunții mele ?
Cerul îmi ursește mie zile rele
Intr-această lume ! Dicu, tu îmi zici
Asfel de cuvinte ! Tu ce încă-aici
Într-această casă mi-ai jurat, odată,
Că-mi vei smulge viața, daca vreodată
Aș uita credința către soțul meu !...

BUICESCU

Este amăgire... scrie ce-ți zic eu !
Tu ești încă simplă !... Viața pentru tine
Este încă lume de visări streine !
Dar rădică vâlul ce-a acoperit
Lumea !... Cercetează-i fundu-i aburit !...
Nu vei fi tu, Dora, ceea ce deschide
Astă cale ; nimeni încă n-o va-nchide.
Ai pretins tu oare lumea să-ndreptezi ?
Să-o faci, Dora, asfel, după cum visezi ?
Te pălești cînd soțu-ți vine și își zice
Ca să faci un lucru într-un scop ferice.
Mîne la aceasta să nu mai gîndești.
Vorbe trecătoare ! Voi să-l amăgești,
Să nu ții la vorba dată ! Nu ai frică !
Nu te-ndatorează, Dora, la nimică !

DORA

(la o parte)

Cînd aș scri eu asta și al meu Drăghici
Ar afla !

BUICESCU

(la o parte)

E încă de lucrat aici.

Astăzi o voi duce la o casă mare

Unde o să guste roadele amare

Ale umilinții ce acei avuți

Ne păstrează nouă ce suntem căzuți.

(Către Dora.)

Să te faci frumoasă, Dora, astă-seară...

La spătarul Udrea e bal mare iară.

Cată să ne ducem !...

DORA

(cu bucurie)

Bal ?... Te însoțesc !

A ! ce fericire ! O să dănțuiesc !...

BUICESCU

(la o parte)

Este încă jună și prea mult frumoasă,

Dora, ca să fie ea ambițioasă.

(El iese.)

DORA

(singură)

Sunt mai multe zile, poate aș fi scris ;

Astăzi viața are farmecu-unui vis !

Oh ! Drăghici mă-ncintă !...

DORA, DRĂGHICI

DRĂGHICI

Dulcea mea Dorică,

Ce ai zis, îmi spune !

DORA

Taci ! Îmi este frică !...

Nu am zis nimica... Iar d-am zis ceva,

Să nu lase urmă pe inima ta,
Pe-a ta amintire decît ca o boare
Ce pe flori în noapte trece, apoi moare.
Am visat... vai! gîndul zboară ne-ncetat,
Trece de hotarul ce i-a însemnat
Mintea între lumea cea adevărată
Și acea de vise ! D-ar vorbi vrodată
Cum el se gîndește, omu-ar fi privit
Ca nebun...

(Îi întinde mîna.)

Și acuma, bine ai venit !
La spătarul Udrea e bal astă-seară.
Mergi ? Noi ne vom duce.

DRĂGHICI

Ce ? El dă bal iară !
Voi veni !... Dar lasă balul ! Să vorbim
Altele ; de tine. Mîne o să fim
Despărțiți, căci domnul mă trimete mîne
La Racoti, prințul... Inima-mi rămîne
Lîngă-a mea Dorică...

DORA

Mîne, vei pleca ?
Ce să faci acolo ? Și cît timp vei sta ?

DRĂGHICI

Mihnea nu se lasă de a lui părere
Să lovească turcii... El oștiri îi cere.

DORA

Vei să-ți spui un lucru ? Nu îmi pare rău :
Acel gînd îl surpă dupe tronul său,
Și atunci...

DRĂGHICI

Buicescu va fi domn în țară.

DORA

(la o parte)

Iată o gîndire ce nu-mi pare-amară !...

DRĂGHICI

Asfel să ne-ntoarcem la mai dulci gîndiri ;
Către ale tele fermece, iubiri,
La acești ochi lîncezi ce răpesc privirea,
Unde se îngînă dulce fericirea,
Cu ce ai mai dulce, mai desfătător !
Ei dau mie viața din lumina lor.

DORA

Vei să taci ?...

DRĂGHICI

Vai ! Daca viața ce se duce
E un vis, mă lasă să visez eu dulce,
Să visez de tine... căci p-acest pămînt
Nu-i nimic mai fraged, mai frumos, mai sînt.
Lasă să se-ntrune lumea cea nebună,
Într-o sferă tristă unde se adună
Norii de griji aspre !... și nu te gîndi,
O, frumoasă Dora, decît a iubi.
Cei care să luptă să-ndrepteze-o lume
Fără îndreptare, ca să lase-un nume,
Și-ntre cei ce-o uită d-amor dulce beți,
Dragă, cei din urmă sunt mai înțelepți !

DORA

Din aceste vorbe tu îți faci o fală,
Ai înclin spre viața cea materială ;
Omul naște-n lume spre a se jertfi
Pentru-un bine public.

DRĂGHICI

Naște a iubi.
Ah ! iubirea dulce, cu mîină de rouă
Zilele cu ruje ne-mpletește nouă
Și cînd moartea vine, zicem *am iubit* !
Cela ce iubește, singur a trăit.
Nume și mărire, roade-amăgitoare
Ale suferinței sub al vieții soare,
Nu se sting și ele pe acest pămînt ?
Mai fericite este cel ce în mormînt

Merge, și dispare după ce adună
Florile iubirei pe o gură jună !

DORA

Taci ! Aceste vorbe capu-mi ameteșc !

DRAGHICI

De ce nu poci spune, vai ! cît te iubesc !
Vorba nu-i destulă, ea e ca penelul
Ce ne trage chipul, pe o pînză, felul,
Și trăsura numai chipului se scot ;
Dar lipsește viața ! și lipsește tot.
Cînd să ia o formă, sînta mea iubire,
Ea s-ar face-un soare !

DORA

Ce închipuire !

DRAGHICI

Dora mea frumoasă ! Zi-mi că mă iubești !

DORA

Ce-am făcut eu oare ca să te-ndoiști ?

DRAGHICI

Ești nepăsătoare !

DORA

Sunt femeie jună.

Ah ! sfiala este singura-mi cunună
Ce atrage-amorul dulce, către ea,
Daca o voi rupe, ce voi mai putea ?...
Însă cine vine ?

DRAGHICI

Asfel dar deseară

La spătarul Udrea o să te vâz iară !
Mîne plec... îmi pare că un fer, cu clin,
Îmi atrage-afară inima din sîn.
Dar te las, o, Dora, Dora mea curată !

DORA

(la o parte)

Dicu va să piarză pe bătrînu-i tată.
El nimic nu știe, voi cerca să-l scap,
Pe cînd Dicu și-alții lîngă domn îl sap...

SCENA II

(O sală de bal la Udrea Spătarul.

Sala luminată; bărbați și femei în vestimente de bal; șerbi
îmbrăcați arnăuțește.)

BUICESCU, DORA

SPĂTĂREASA MARIA, UȚA LOGOFETEASA

(Buicescu și Dora vin.)

BUICESCU

(către spătăreasa Maria)

Ești așa frumoasă, că o să te cert...

(Spătăreasa salută.)

(Către Dora.)

Lîngă spătăreasa este-un loc deșert.

(Dora șade alături cu spătăreasa Maria, toate femeile exprimă
supărare.)

DORA

(către spătăreasă)

Da, e mult timp, dragă, de cînd nu mă vede
Nimene prin baluri !

SPĂTĂREASA

(cu ironie)

Asta, zău ! se vede !

VASILE CÎMPINEANU

(către mai mulți)

Cît e de frumoasă Dora ! Vă uitați !

SPĂTĂREASA

(către Uța logofeteasa)

N-auzi cum se miră toți acești bărbați,
Spune că-i frumoasă !...

UȚA LOGOFETEASA

E nesuferită !

Nu au gust bărbații. Dora e urită.

{Spătăreasa Maria șoptește la urechi vâtafului de casă.}

SPĂTĂREASA MARIA

Spune ce tu știi !

VĂTAFUL

(căt're Dora)

Jupîneasă ! Locul nu poți ca să-l ții.
Lîngă spătăreasă, acest loc așteaptă
Altă Jupîneasă de întîia treaptă,
Cu bărbat la curte. Eu iertare-ți cer ;
Dar Buicescu este numai un clucer !...
Cată să lași locul !...

DORA

(mîniindu-se și ridicîndu-se)

Oh ! dar ce rușine...

(Mergînd spre Buicescu.)

Sufer ! Dicu, unde m-ai adus pe mine ?
Voi să plec îndată !

BUICESCU

Fă cum este bine.

Să oprești scandalul, vezi, toți ne privesc !

DORA

(șezînd)

Doamne ! ameteșc !...
Ochii toți mă cată !...

(Cavalerii invită damele la danțuri.)

BUICESCU

(la o parte)

Cea dintîi urmare

Fuse crudă !... Mîne voi găsi schimbare

În a sa gîndire, mîne ea va scri
Domnului...

(Către Dora.)

Tu Dora, nu vei dănțui ?

VĂTAFUL

Cată înainte ca să dănțuiască
Cele mari !...

DORA

(la o parte)

Viața omenească !

Lume ! tu ești crudă ! Lovitura-ți tare...

Nu-o să vii odată zi de răzbunare ?

Să calc sub disprețu-mi astă lume rea !

Vijelia naște în inima mea !

(Către Buicescu.)

Nu mai șez aicea !

BUICESCU

Să plecăm îndată !

(Ei ies.)

Cei de mai-nainte, afară de Dora și de Buicescu

SPĂTĂREASA

V-a plăcut lovirea ? Ea e meritată !

Este potrivită cu-ndrăzneala sa.

De un timp încoace astă jupîneasă

Își înalță fruntea de împărăteasă.

I-a intrat în capu-i fumuri nebunești

Să se facă doamnă ! Ce nici nu gîndești !

Crede că-i frumoasă și amăgitoare

Și că toată lumea l-a ale ei picioare

Cată să se plece !...

UȚA LOGOFETEASA

Naște-n capul ei

Fumuri de domnie ! Pe copiii mei !

Nu mai șez în țară, cînd ar sta să vie

Unul ca Buicescu încă la domnie.
Dacă vreodată Mihnea va cădea,
Tu să ne fii doamnă, Mărioara mea !

UDREA SPĂTARUL

(către spătăreasă)

Voi să știu, Maria, ce greșală are
Dora, de o farămi fără încetare ?
Este o femeie intrigantă, rea,
Este fără cinste, spune, draga mea !

SPĂTĂREASA

(luîndu-l la o parte)

Este fără cinste ? mă întrebi, spătare ?
Astă vorbă încă face-a mea mirare !
Cinstea ei privește pe bărbatul său.
Cînd la unii oameni le voim noi rău,
Crezi tă că o facem căci nu au virtute ?
Aste daruri mîndre toate rămîn mute,
Interesul nostru singur ne-a-nsuflat
Simpatii sau ură ; omul degradat
Este o comoară, care ne răpește
Cu nesăturare, cînd el ne servește.
Însă aibă daruri ca un semi-zeu,
Daca nu ajută interesul meu,
N-are simpatia-mi !... Are-n gînd să fie
Doamnă !... Cum îți pare că-o să-mi placă mie ?
Să lăsăm aceasta ! Timpul a venit
Să se curme balul. Ce ai pregătit
Pentru adunarea care o să vie ?

SPĂTARUL UDREA

Dupe bal toți capii au aici să fie.
Iată, lumea pleacă !...

(Oaspeții se duc.)

SPĂTĂREASA

Lasă-i a pleca !
Dar ei plec cu toții !

SPĂTARUL

Se vor înturna

Cei ce sunt în taină.

SPĂTĂREASA

Numai să nu vie

Printre dînşii alţii...

SPĂTARUL

Nimeni n-o să fie

Din streini ! Sunt încă şase neofiţi,
Căpitani de oaste ce, nemulţumiţi
De purtarea Mihnei, vor ca să-l doboare,
Şi mă cer pe mine...

SPĂTĂREASA

Eşti tu sigur oare ?

Nu ştiu ce voi zice, dar eu bănuiesc,
Cei ce te tămîie, toţi nu te iubesc.
Ei cu tine umblă să se folosească
Spre căderea Mihnei, să te părăsească
După-a lui cădere ! Fii înştiinţat !
Fiecare ceată are-un candidat !
Apoi, vrei 'a-ţi spune, n-au voinţă multă
Ca să-i legi la caru-ţi ! Dragul meu, ascultă,
Vei ca să ai tronul prin închinăciuni
Şi cerşetorie ? Cată să-i supuni,
Cu a ta voinţă ce vei şti a naşte.
Tronul se răpeşte, dar nu se cerşaşte.
Ai oştirea-n mînă-ţi, cată să-i vesteşti,
Că de nu te face, singur te numeşti !

SPĂTARUL UDREA

În oricare faptă caută a pune
O măsură mare de înţelepciune.
Ca să-arăt voinţa, timpul n-a sosit ;
Ursul în pădure încă nu-i rănit,
Şi să-i vindem pielea, mi se pare mie

Ne-nțelept, să cază Mihnea din domnie.
Și...

SPĂTĂREASA

După bătaie mulți se zic voinici !
Dar această noapte ei nu ies d-aici
Fără ca să spuie cu încredințare,
Că te vor alege la orice-nțîmplare.
(*Conspiratorii încep să vie.*)

SPĂTARUL UDREA

(*către dînșii*)

Pace cu voi fie ! Oaspeți... naintați
(*Către spătăreasă, tare.*)

Vezi, femeie, cei dintii bărbați
Din această țară ? Inimi înfocate,
Nobile ca dorul țării, ce-i străbate !
(*Către dînșii.*)

V-așezați pe jețuri !...

(*Alți conspiratori sosesc.*)

SPĂTARUL UDREA, SPĂTĂREASA MARIA, DANCIU
PÎRÎIANU, STROE BÎRSESCU, COMĂNEANU, DRĂGHICI,
conspiratori

DANCIU PÎRÎIANU

Ei, boieri veliți,
Și voi fiii țării cei aici veniți
Pentru-o mare faptă ! Este cunoscută
Vouă starea țării ? Țara e căzută
Gu desăvîrșire, și-acest Mihnea rău
A venit să-o puie în mormîntul său.

MIHNEA

(*la o parte, către Odor*)

Auzi tu, Odoare, el cum mă lovește ?
O să-i sfărăm gura !...

PÎRÎIANU

(*urmînd*)

Răul se lățește...
Dar de ce voi spune lucruri ce se știu ?

Iată planul nostru, să se prinză viu
Domnul și să-l scoată din hotar afară...

SPĂTĂREASA MARIA

Să aleagă-ndată un alt domn pe țară.
Dar de mai nainte domnul ce va fi...
Cată a se spune și a se găsi.

STROE BÎRSESCU

Vorba ce se zice, are-nțelepciune,
Adunării voastre viu a o propune !

MAI MULȚI

Bine !

COMĂNEANU

Să numească chiar pe candidați !

SPĂTĂREASA MARIA

Candidați ?... Dar oare sunt mai mulți bărbați
Ce pretind ?

(Către spătarul.)

Fii harnic ! Vino de vorbește !

(Tare.)

Numai unul este care se găsește
Demn s-apuce tronul... Însuși voi îl știți
Sau îl înțelegeți... cată să-l ghiciți.
Cel ce are-n mînă oastea, vă privește...
Daca voi nu-l faceți, singur se numește.

MIHNEA

(la o parte)

Oare și spătarul mintea și-a pierdut ?

ODOR

Crez că niciodată el nu a avut.

PÎRIIANU

Vorba-i de spătarul ! N-am nimic a spune.

DRĂGHICI

La voința voastră nu mă voi supune !
M-ați chemat aicea pentru alt cuvînt.
Dacă vreți să cază domnul, eu nu sînt
De părerea voastră !... Oare-a lui cădere
Poate-aduce țării o nouă putere ?
A să vie altul ; cine poate ști
Dacă și acela nu va șovăi,
Apoi nouă luptă, nouă răsturnare...
Răul naște tocmai din acea schimbare
De domnii. Trecutul e un martor bun,
Desele prefaceri de domni ce ne spun.
Dacă nu, că cela ce pe tron urmează
Face să dorească cel ce încetează ;
Este rău acesta ; dar voi sînteți buni ?
Noi îl facem poate rău prin slăbiciuni
Ce avem !... Mai bine toți să ne unească
Lîngă el, spre bine ca să-l întărească !

MIHNEA

(căt're Odor)

Oare sincer este ?

COMĂNEANU

Azi e prea tîrziu,

Deci la ale mele încă-o dată viu
Și propun pe Udrea !...

MARIA

(căt're spătarul)

Ai chemat aicea

Oameni de aceia care fac cu pricea,
Și-o să cază lucrul !...

SPĂTARUL

Eu nu l-am chemat !...

(Tare.)

Frați ! pe altă dată lucrul e lăsat
Să se cerceteze într-o adunare
Mult mai numeroasă. Noaptea fuge tare,

Zorile se varsă ; cată să plecați
Ca, prepusul curții să nu deșteptați.

(Conspiratorii, între care Mihnea și Odor, se retrag câte unul.)

SPĂTARUL, SPĂTĂREASA, PÎRIIANU

PÎRIIANU

Auzirăți singuri oamenii cum sînt !
Cînd ar fi doi numai pe acest pămînt,
Unul dintre dînșii celui alt i-ar scoate
Ochii, să nu vadă astă lume, poate !
Toți vor domni să fie, nimenea supus.
Omul e ca fumul ce se urcă-n sus,
Orișice-i vei face ! Eu sunt de părere
Să aperi domnia numai prin putere.
Ai oștirea-n mîină... De vei izbuti,
Toți să se închine ție vor veni.
Unde-i pomul mare, oamenii s-adună
Ca să se umbrească !

SPĂTĂREASA

Sîntem împreună

De acea părere. Cată să lovească
Astăzi ; mîne poate n-o să izbutească.

SPĂTARUL

Astăzi se va face ! Astăzi, negreșit,
Tronul e al nostru, ori că sînt perit.

SCENA III

(O cameră la Buicescu.)

BUICESCU, DORA, UN ȘERB

BUICESCU

Ai văzut tu, Doro, ce-i această lume
Cînd nu ai mărire, cînd nu ai un nume
Ca să strălucească ! Ei te-au înfruntat
Cu amărăciune ! Mi-au înveninat
Inima și viața ! Vino, răzbunare !

Vai ! dar spre aceasta ce mijloace are
Cel ce fără nume, fără de putere,
Sub a lor lovire se supune, pierе ?
Nu ai scris lui Mihnea !...

DORA

Dă-mi acum a scri !

Sufletu-mi cu iadul îl voi logodi.
Dar te-nfiorează, spătăreasă mare !
Căci va fi amară a mea răzbunare !
Unde este cartea ?

(Buiescu i-o arată pe masă. Ea o suscrie.)

Iată, scriu !

BUICESCU

Facă numai cerul a nu fi târziu !

(Cheamă, un șerb vine.)

Du această carte, la palat, îndată,
Dă-o-n mînă bună !...

(Iese.)

Cei dinainte, PÎRÎIANU

PÎRÎIANU

Am văzut lumină și-am venit a-ți zice,
Udrea face planuri a se prochema
Domn, avînd de sprijin chiar oștirea sa.

BUICESCU

Ce zici ? Ce dorește ?... Mie nu îmi place !

PÎRÎIANU

Astăzi, mine poate, a jurat că face.
Am intrat în gîndu-i ca să dovedesc
Pînă unde merge cugetu-i drăcesc.
Am aflat. Ascultă, eu sunt pentru tine.
Zău ! Coroana țării-ți va sta mai bine
Ție ! Căci ești harnic !...

BUICESCU

Eu îți mulțumesc.
Dar la tronul țării nu mă mai gîndesc.

PÎRÎIANU

Să-ți mai spui un lucru, la o adunare
Ce a fost la Udrea, fuse ceartă mare
Cu Drăghici. Acesta va să facă domn
Pe spătarul Udrea... Nu-nțeleg p-ast om !...

DORA

(la o parte)

El ! Să facă astfel !...

BUICESCU

Este cu puțință ?...
Asfel se mlădie frageda-i credință ?

DORA

(la o parte)

Mă înșală oare ?

PÎRÎIANU

(la o parte)

Ei s-au amețit !

Am înfipt în rană dar al meu cuțit.
El tot se gîndește la domnie !... Bine !

BUICESCU

Ah ! Drăghici-l cere !... Însă ziua vine,
Soarele zîmbește ; ce aduce el ?
O domnie nouă ? Pe un cap de miel !
Cînd va fi domn Udrea, nu-i așa, o, soare !
Țara o să umble pe patru picioare ?

PÎRÎIANU

Are să domnească prin femeia sa.

DORA

Cînd va fi ea doamnă, țara voi lăsa.
(Intră Drăghici.)

DRĂGHICI

Să-mi iau ziua bună, iată, am venit.
Plec acum îndată ; soarele-a ieșit.

BUICESCU

Îmi aduci aminte de ceva, îndată
Mă întorc... așteaptă !...

DRĂGHICI

(la o parte)

Dora-i supărată

De nu mă privește ?

PÎRÎIANU

Stăi că viu și eu.

S-auzim de bine.

Cei dinainte, afară de Buicescu și Piriianu

DRĂGHICI

Ce ai sufletul meu,

De te-ntorci de mine ?

DORA

Ce am ? oh ! nimică !

DRĂGHICI

Să nu-mi vorbești astfel, dulcea mea Dorică !

Tu ești supărată !... Ce s-a întâmplat ?

Orice-ar fi cuvîntul, nu sunt vinovat.

N-am făcut nimica care să nu-ți placă.

Fă, copilă dulce, plînsul tău să tacă !

Plec și cine știe ne vom mai vedea ?

Lumea-i turburată, calea mea e grea !

DORA

Mie se cuvine să-ți fac întrebarea

Ce-mi faci tu aproape ! Nu pricep purtarea

Ce-ai avut la Udrea !

DRĂGHICI

Eu nu știu ce zici !

Fuse adunare de mai mulți aici ;

Propunerii ca Udrea a fi domn în țară
Fost-am împotrivă-i. Am făcut rău iară !
Fost-am împotrivă, ceea ce-a făcut
Să se spargă gașca ; planul a căzut.

DORA

Ai făcut aceasta ?... Însă mi s-a spus
Că-ai ținut cu dîșii !

DRĂGHICI

Ce nedrept prepus !...

Cel ce mi-a dat viața, dat-a totodată
Darul cel mai nobil : inima curată.
Ale mele buze cît am viețuit,
Cugetelor mele încă n-au mințit,
Gura-mi de minciună încă e fecioară.
Pentru ce dar ție, dulce Dorioară,
Voi minți acuma, ție, ce iubesc ?
Ție, pentru care vei ca să trăiesc ?
Omul nu înșală pe cel ce iubește.
Vai ! a ta muștrare sufletu-mi rănește !

DORA

Daca este astfel, nu mai am nimic
Să-ți tînjesc.

DRĂGHICI

Un suflet rău pe cît și mic,
A venit să verse cruda îndoială
În frumosu-ți suflet ?... Căci o bănuială
E mai rea ca crima ce s-a dovedit !
Însă iată ziua ce a aurit
Frunțile de arbori colo în cîmpie,
Timpul de plecare ce-mi zîmbește mie.

DORA

Fură pentru zeul dulcelui amor
Cîteva minute timpului ușor
Hotărît să treacă pentru datorie !

DRĂGHICI

Dulcea vieții mele, timpul ce dau ție,
Trece-atît de iute, și așa plăcut,
Ziua se măsoară numai p-un sărut !

DORA

Simț că voi a plînge...

DRĂGHICI

Dulce și cerească

Dora, ce zici mie !... Viața omenească
Plină de necazuri și adînci zdrobiri,
Are pentru mine și ea fericiri !
O, iubire sîntă ! tu zîmbești în viață
Celor ce suspină, cum o stea în ceață
Pare la vederea unor călători,
Într-o noapte-adîncă ! Tu-mpletești cu flori
Frunțile senine, tu reversi pe lume
Fermecă plăcute ! Tu-mpletești cunune
La heroi. Vai ! ție mă închin azi eu
O, iubire dulce ! tu ești Dumnezeu !
Dar cu cît tu fermeci, cu atît treci iute.
Vai ! căci pentru tine anii sînt minute !
Paserea în zboru-i, roua pe dragi flori ;
Iată-a ta ursită între muritori !
Și adesea oare repede uitare
Își urmează cursul cel de desfătare !
Fericit acela ce fiind iubit,
În beția-i dulce lumea-a părăsit !
Depărtat de tine, cine spune oare
Că a ta iubire, ca roua pe floare
Ce îmbobocește să trăiască-o zi,
Mai tîrziu, o, Dora, nu va vesteji !...

DORA

Să vorbești tu astfel ai dreptate poate.
Frăgezimea, dragă, le încinge toate
Lucrurile mîndre ; tot ce-i răpitor,
Dulce, este fraged, este trecător.
Dar a mea iubire, cît de trecătoare,

Mai mult o să ție decît dulcea floare,
Decît roua zilii, și decît un zbor
De gingașe paseri. June călător !
Te întoarce iute ! Sau de nu se poate,
Fă ca d-al tău nume să-mi vorbească toate !
Inima femeii este un pîrîu
Care nu precurmă cursul dulce-al său.
Paserea plăpîndă trebuie să cînte,
Vîntul să suspine printre flori și plante,
Crinul să reverse dulcele miros,
Inima femeii, dragul meu frumos,
Cată să iubească ! și ferice-i care
Astor adevăruri nu le-a dat uitare !

DRĂGHICI

Asfel dar odată voi fi uitat eu ?

DORA

Viitorul este al lui Dumnezeu !
Este-o carte-nchisă ! Nimeni n-o citește.
Astăzi poci a-ți zice : Dora te iubește !
Daca pentru mine azi îți voi vorbi,
Inima mea poate mă va dezminți !
Să nu numeri astăzi dulcele suspine,
Zîmbete, săruturi de iubire pline
Ce te-așteaptă mîne, căci într-un minut
Totul ca o rouă poate fi pierdut.

DRĂGHICI

Dar a ta părere este ce crez eu.
E cîntecul vieții, ce zice mereu,
Să culegem ruja mai de dimineată
Seara ea va perde frageda-i dulceață !

DORA

(rîzînd)

Vei să culegi ruja și o părăsești !
Însă ești tu sigur să o mai găsești ?

DRĂGHICI

(la o parte)

Ce voi face oare să poci să o las ?
Timpul se strecoară : cată să-mi fac pas !
Asfel datoria nu se învoiește
Cu iubirea !... Ziua, iată, se lățește...
Dora ! spune mie farmecul ce știi
Și sub care astăzi robul tău mă ții ?
Este pe cosița-ți ce pe sînu-ți cură
Ca o ploaie d-aur ? Este p-a ta gură
Unde ruje dalbe zîmbetele-ngîn ?
Este pe ninsoarea fragetului sîn
Ce oprește încă ziua să străluce,
În astă lumină ce se varsă dulce,
Din aști ochi ce roua flacările scaldă
Și unde se răsfrînge inima ta caldă ?
Este-n al tău suflet dulce și-arzător,
Cuib d-adîncă ură și de cald amor ?

DORA

Ce-ți insuflă-aceste vorbe de mîndrețe,
Ce le zici ?

DRĂGHICI

Această dulce frumusețe
Care mă răpește ! Nu poci al meu dor
Ca să-l las în urmă ! Aș voi să mor.
Trebuie să sufer unde mă voi duce !...
Gîndește la mine, Dora mea cea dulce !
(Intră Buicescu.)

BUICESCU

Ei, Drăghici ! Ce veste ? Marele spătar
Udrea, sau Udriștea, e un mănușar,
Nedibaci. El astăzi va să se numească
Domn și prin oștire... faptă nebunească !
Mihnea știe lucrul... oh ! cum a căzut !
Dară spătăreasa ? E de necrezut,
Cum se schimbă roata !... Iată întîmplare...
Nu-mi vine a crede ! Eu sunt spătar mare

Și bătrînul Udrea nu mai e nimic.
Cum se face asta, nu știu ce să zic ?

DORA

Ești spătar în locul Udrii ? Cum se face ?...

(la o parte.)

Tremur !...

BUICESCU

Asfel Mihnii acest lucru-i place.
Dar pe cum se vede, cînd s-a adunat
Ieri la Udre, domnul se afla schimbat
Printre ceialți. Știe toate foarte bine
Ce s-a zis...

DRĂGHICI

Atuncea știe și de mine ?

BUICESCU

El îți face lauzi.

DORA

(la o parte)

Să știe el dar
Că a mea scrisoare l-a numit spătar !
Aș muri !...

DRĂGHICI

Dar timpul trece, eu stau încă ?
S-auzim de bine !

(Pleacă repede.)

BUICESCU, DORA

BUICESCU

Am urcat pe stîncă !
Către tronul țării cel mai dintîi pas,
Am făcut, o, Dora, o viață a rămas !
Insă tu, o, Dora, ești nepăsătoare
La această știre ? Spune, ce ai oare ?

Tu ești răzbunată ! Îmi închipuiesc
Că la balul Udrii încă te privesc. ?
Mîndră și frumoasă în a ta minie,
Părăsindu-ți locul ce-ți desemn eu ție !...
Înfruntare crudă ce nu s-a făcut.
Încă pînă astăzi ! Însă a căzut,
Poți ca să o sfărâmi sub a ta minie
Și să stingi a vieții dulce bucurie ?

DORA

Răzbunarea mare, negreșit ar fi,
Daca prețu-i aspru nu s-ar socoti !
Este scump luată. După-acea scrisoare
Cine știe, domnul ce-mi va cere oare ?...

BUICESCU

Fă-te drăgălașă, farmecă-l mereu !
Prelungește timpul... ce-ți voi spune eu ?
Tu cunoști mai bine ce femeia face
Gingășind să-nșele pe cel ce nu-i place ?
Dar mă-ntorc la curte unde sunt chemat
Ca să iau puterea care mi s-a dat.

(Iese.)

DORA

(singură)

O, Drăghici ! pe cale te duci, de la mine,
Cugetînd, dar oare demnă sînt de tine ?
Eu te-nșel... Să știe cartea ce am scris ?
Dar nimic nu șterge dulcele său vis,
Ce mă-nfățișează la a lui gîndire
Ca un înger dulce !... Vis de fericire !
Nu te sparge încă ! Treci aicea jos !
Are trebuință d-un vâl mincinos,
Ca să-i par eu dulce ! Știu cît mă iubește ;
Dar de ce mă lasă și să rătăcește ?
Singur el îmi spune cîntecul voios
Ce natura toată cîntă-aicea jos :
Să culegem ruja încă-n dimineată ;
Seara se va perde frageda-i dulceață !

El văzuse ruja încă înflorind,
Fragedă, curată, drăgălaș zîmbind ;
Cînd se va întoarce, ea va fi trecută,
Și din strălucirea-i poate, vai ! căzută !

DORA, UN ȘERB

ȘERBUL

Măria sa, domnul !

DORA

(la o parte)

Simț că amețesc.
Dar curînd s-arată ! — Nu poci să-l primesc.
N-am dormit eu încă... sunt neîmbrăcată,
Și urîță poate ?...

(Tare.)

Nu poci astă-dată
Să-l primesc... tu spune-i... știu eu ce să-i spui ?...
Spune că dorm încă, către toți și lui !

ACTUL IV

SCENA I

(O cameră la curte.)

SPĂTĂREASA MARIA

(singură)

Să-l aștept aicea unde o să vie !
Înțeleg acum apriga urgie
Către soțu-mi Udrea, de l-a depărtat
De la spătărie... Dora a intrat
In a lui gândire ! Ea le face toate,
E a lui iubită ! Ce voiește, poate.
Asfel lupta este astăzi între noi
Două !... Să o-nlătur de la domn eu voi.
Lucrul este lesne : ea e mai frumoasă ;
Dar eu cunosc bine arta prețioasă
Să răpesc pe oameni ! Îl voi ațîța
Printr-o mie farneci ; îl voi subjuga.

SPĂTĂREASA MARIA, MIHNEA

SPĂTĂREASA MARIA

Trebuie ca răul să-mi purceadă mie
De la cele cărui cu galantomie
Cerul dete daruri, nelăsînd nimic
Să se mai dorească ? Vai ! Eu voi să zic
Că al vieții soare ce la toți dă viață,
Numai pentru mine se arată-n ceață !

Poate că pedeapsa ce ni s-a făcut
Este dreaptă ! Cine oare a trecut,
O, înalte doamne ! viața omenească,
Către cealți oameni el să nu greșească ?
Asfel, astă-dată am greșit și noi !
Cerem iertăciune, doamne, de la voi !

MIHNEA

(la o parte)

Știi că e frumoasă ! Dora e puțin
Lângă dînsa !

(Tare.)

Dragă ! mai aproape vin !
Sezi aici alături !

(Îi arată un scaun; sed amîndoi.)

O greșală spusă, este și uitată.
Mulțumesc greșalei care astă-dată
Te-a adus aicea, spătăreasa mea !
Dulce și frumoasă, zău ! aș zice-o stea
Rătăcită noaptea pe un cer cu nor
Și zîmbind voioasă unui călător !
Spun că-au fost odată neamuri ce-nălțară,
Ca să se închine frumuseții, altară ?
Ele-aveau dreptate, și să poci să fac,
Astăzi eu aș face-o ! N-am nimic mai drag
Ca o frumusețe care ca un soare
Fermecă-orice vîrstă ; este ca o floare
Ce învoioșește ochii ce-o privesc !
În sfîrșit e totul ce aici iubesc.
Nu e îndoială, ești o frumusețe
Rară ! Spătăreasă ! fermeci, nuri, junețe
Vin să încunune darul cel ceresc,
Frumusețea dulce care ți-o rîvnesc !

SPĂTĂREASA MARIA

Îmi faci multă parte în a ta mirare !
Nu o merit... doamne ! asfel ți se pare
Numai !... Sunt mai multe, mai frumoase mult.
Una este Dora... orișunde-ascult
Toți îi dau ei scepțrul frumuseții-n țară !...

MIHNEA

Toți îi dau ei sceptrul ? Dar de mine-afară ;
De l-aș da la una, dragă, ți l-aș da.

SPĂTĂREASA

Însă lumea zice că Măria ta
O iubești !

MIHNEA

O, lumea ! multe încă zice ;
Dar eu zic în altfel de când ești aice.

SPĂTĂREASA

De când sînt aicea ; nu mai de demult ?
Trebuie, o, doamne, ca să te ascult ?
Cîteva minute numai de privire
Au putut să nască astfel de simțire ?

MIHNEA

S-a format simțirea ce a fost născut
Încă din minutul cînd eu te-am văzut
Pentru-ntîia dată !

SPĂTĂREASA

(cu cochetărie)

Cum îmi zici, să fie !
Însă dupe Dora ? Cată să se știe !...

MIHNEA

Înainteai vieții chiar eu te iubesc !

SPĂTĂREASA

Nu mai știu ce zice, nici ce să gîndesc.
(Pînd capul în mîni și devenind tristă.)

O, iubirea este cel mai dulce bine
Din această viață ! Doamne, fără tine
Fermecel lumii veștede ar sta.
Ea înviețuiește dorurile mute,
Lacrimile sale încă sunt plăcute !
Încă au dulceață și fermecul lor.

Dar păcat că omul este schimbător !
; Cerul cel de toamnă nu se premenește
Într-o zi cît omul care ne iubește.

MIHNEA

Omul și femeia nu-s tot de pămînt ?
Sufletul lor oare nu e tot de vînt ?
Despre mine lumea creadă ce nu știe...
Nu mi-a fost iubită, să-mi tînjească mie
Că am părăsit-o !... Cei ce am iubit,
(rîzînd)

I-am ales mai bine ! Dar sînt fericit
Ca să poci a-ți zice ; inima-i e floare
Că nu se deschide la cerescul soare
Decît rar ; o dată, sau de două ori,
Cît lucește viața pentru muritori.

SPĂTĂREASA

De acele inimi pline de iubire...
Ah ! a fi iubită este-o fericire !

MIHNEA

Fericire ? Dacă astfel te gindești,
Dragă, fericirii vino să-i zîmbești !

SPĂTĂREASA

(ascunzîndu-și fața în mini)

Nu știu ce voi zice ? Dacă roua, soare
Și pămîntul naște o frumoasă floare,
Timpu-o pîrguiește ; timpului lasă dar
A forma iubirea !...

MIHNEA

Dar al ei pahar
Voi să beau și viața apoi să-nceteze !

SPĂTĂREASA

(sculîndu-se să plece)

Dar frumoasa Dora o să se întristeze !...

MIHNEA

Tu ești mai frumoasă, o, sufletul meu !
Ești zîmbirea dulce a lui Dumnezeu.

(Un șerb intră.)

ȘERBUL

Se adună sfatul !

MIHNEA

O, ce viață crudă,
Viața la domnie ! E un timp de trudă.

SPĂTĂREASA

E un timp ferice, cînd un domnitor
Îndulcește traiul bunului popor.

SCENA II

(La peștera fermecătoarei.)

FERMECĂTOAREA

Mihnea nu lovește încă ! Ce răbdare !
Și eu arz de dorul cel de răzbunare.
Fărînecul îmi spune că-ntre el și ei,
E împotrivire : sînt două femei !
Ele îl împedic ca să mă răzbune.
Una o' să vie.

(Se uită în căldare.)

Semnele sunt bune !
Piedeca se sparge !... Dora va veni
Să mă cerceteze ; este pe aci !...

FERMECĂTOAREA, DORA *(îmbrăcată în veșminte negre)*

DORA

Bună ziua, babă ! Încă viu la tine...

BABA

'Să-ți fac de iubire ? Nu-i așa ? Știu bine.

DORA

Mie ? dară ; însă de urît să faci
Pentru spătareasa...

BABA

Şaptezeci de draci !...
Două pentru unul ! Asta nu se poate !
Vino, puiculiţă ! Voi a face toate
Ca să te iubească ! O să-l nebunesc
În a ta iubire.

(Îi dă un pachet.)

DORA

Iată de doresc.

FERMECĂTOAREA

Iată dinţi de guşter, ochi de ciocîrlie,
Fere de ţap negru. Cînd vei vrea să vie,
Să le-arunci în flacări. Orideunde-ar fi,
La a ta chemare el îţi va veni.

DORA

Mulţumesc, bătrînă ! Dar să-mi spui tu iară,
O să fiu eu doamnă într-această ţară ?

FERMECĂTOAREA

Iată ce te roade ! Crudele-ursitori
Ce au scris în carte despre muritori,
În viitorime nu mă lasă-a spune,
Astăzi ; mîne, poate. Astăzi te supune
La a lor voinţă fără a şopti !
Ceea ce te-aşteaptă nu căta a şti !
Viitorul este pentru toţi o lume
Un mormînt, oricare fie al lor nume.

DORA

Din' aceste vorbe despre viitor
Nu se înţelege că eu o să mor
În curînd ?

FERMECĂTOAREA

Nu am zis eu ție
Că-o să mori îndată !

DORA

Ce mi-ai zis dar mie ?

FERMECĂTOAREA

Omul nu se cade viitoru-a ști,
Bun ori rău să fie ! Căci va vesteji.
Daca-i bun și-l află, omul îl dorește,
Și-acel dor îl arde, îl nefericește,
Daca-i rău, atuncea e nefericit.
Eu știam aceasta, și m-am vestejit.

DORA

Dar mai bine este să-mi vestești îndată
O nefericire, vai ! neașteptată,
Decît aste vorbe ce nimic nu spun
Însă care mie sufletu-mi supun !

FERMECĂTOAREA

(la o parte)

O să-i spui că doamnă are ca să fie
Spătăreasa !... Astfel ca să vârs minie
Între ele două !... Asta va grăbi
Timpul răzbunării : mă va folosi.

(Tare.)

Daca ai putere, daca vei să fie
Ce voiești, Maria singură o să fie
Doamnă !

DORA

Eu ?

FERMECĂTOAREA

Tu, dragă, nu vei fi nimic.

DORA

(aruncîndu-i pachetul cu fermece)

Merg dar, căci cu tine timpu-mi nu mai stric.
(Iese.)

FERMECĂTOAREA

(singură)

Spătăreasa vine. Către ea voi zice
Că o să fie Dora doamnă și ferice.
Voi să se deșire boierii-ntre ei.
Ei mi-au ucis fata, sînt neospii mei.

FERMECĂTOAREA, SPĂTĂREASA MARIA

SPĂTĂREASA

Viu să-mi faci un fermec.

FERMECĂTOAREA

Știu ce te aduce.
Dar frumoasa Dora este visul dulce
Ce iubește Mihnea : nu te va iubi.
Umblă să te-nșele... Doamnă nu vei fi ;
Dora o să fie, căci Buicescu are
Să răstoarne tronul printr-o răsculare ;
În curînd !...

SPĂTĂREASA

(cu senzație)

Se poate ? ce-am auzit...
Nu-o să am eu oare ceea ce-am iubit,
Tronul, niciodată nu o să-l am, spune ?

FERMECĂTOAREA

Poate ; dar cînd Mihnea capu-și va supune
Sub lovirea morții !...

SPĂTĂREASA

Cît va viețui
Nu e dar putință, doamnă eu a fi ? ..

(La o parte.)

Iată ce îmi schimbă gîndurile mele,
Planul meu de luptă !

FERMECĂTOAREA

Gîndurile tele
La domnia țării ochii tăi îi duc.
(*La o parte.*)

Cei ce cată tronul, umbrele apuc.

SPĂTĂREASA

(*la o parte, zicînd*)

Voi să fiu eu doamnă și să mor îndată,
Voi să fiu în tronu-mi și încununată.
Voi fi doamnă,-mi zice, dacă va peri
Mihnea !... Astfel dară, eu îl voi lovi
Cînd voi fi în brațe-i... dar acea zi încă
Nu s-arată. Dora de iubire-adîncă
Îl coprinde !...

(*Tare.*)

Babă ! știi să-mi faci de drag ?

FERMECĂTOAREA

(*dîndu-i pachetul ce lepădase Dora*)

Iată aici țărîna de doi ochi de rac,
Guşă de brabete să le arzi ; în noapte
Să te-ntorci în lături de șapte ori șapte.
Unde o să fie va veni cu dor
La a ta chemare numai într-un zbor.

SPĂTĂREASA

(*la pachetul*)

Ale tale vorbe aibă împlinire !

(*Iese.*)

FERMECĂTOAREA

(*singură*)

Dora o să facă intrigi de perire
Pentru spătăreasa cea din urmă, zău !
Va-nturna spre Mihnea tot veninu său.
I-am născut în sinu-i dorul de domnie.
Iată dar, se-nalță nouă vijelie !
Sîngele-o să cure și acum să chem

Duhurile urii ca să le îndemn
Să aprinză ura domnului îndată
Pe boieri ! Tu, turmă neastîmpărată,
Duhuri minioase ce pe cap aveți
Șerpi ! zburati pe lume ! ura o nășteți !
(*Se aude un sunet, fulgeră, glasuri infernale se aud.*)

SCENA III

(*O cameră la curtea domnului.*)

MIHNEA

Iar mă-ntorc la planu-mi, turcii să-i lovesc !
Eu i-aduc în țară, unde îi cinstesc,
Îi încarc cu daruri, ca să-ascunz mai bine
Gîndurile rele ce păstrez în mine.
Totdodată însă lui Racoti scriu
Să sosească-n țară... Dumnezeu e viu,
Să mărturisească ! Aș lovi îndată ;
Dar boierii țării nu vor să se bată !

MIHNEA, FERMECĂTOAREA

MIHNEA

Tu ești ? Ce faci ? Ce vrei ? Tu îmi trebuiai
Negreșit acum ! Un răspuns să-mi dai,
Babă blestemată ! .

FERMECĂTOAREA

Îți aduc scăpare.
Mihnea ! te așteaptă o nevoie mare.
Moartea e la ușă-ți, trebui a lovi
Mai nainte mîna ce te va zdrobi !

MIHNEA

Vin ! Eu cred în tine și-ntr-a ta putere.

FERMECĂTOAREA

(*surîzînd*)

Crezi ?... Ascultă, doamne Mihneo, în tăcere.
Să nu crezi nimica, nu putem nimic.

Fermecele noastre ce se fac, se zic,
Sunt șarlatanie ; un mijloc în lume
Ca orice mijloace, spre a face-un nume,
Și-a trăi, dar duhuri, diavoli, spaime, sorți,
Înșelătorie ! Lumea celor morți,
Lumea nevăzută, nu are-ntîlnire
Cu această lume ; nu-i lăsat de fire.
Ea a tras hotare între putincios
Și ce nu se poate și ce-i mincinos.
Însă meseria ce avem aice
A ghici la lume orișice ne zice ;
Multa întîlnire cu atît de mulți,
Ce pe tot minutul cată să ascuți,
Fac să știe taina tuturilor, ce face
Să mă crează lumea atît de dibace.

MIHNEA

Asfel dar aceea ce tu îmi vesteai
De împărăție, tu nu o credeai ?

FERMECĂTOAREA

Amețire numai ! Toți aci în lume
Spun ceva să-nșele, ca să-și facă nume,
Stare : popa spune de iad și de rai,
Domnul de dreptate, și dreptate n-ai,
Ciocoiul de cinste, apoi să te prade ;
Boierul de țară, la strein să trade.
Ai cercat cu lupta ; nu ai izbutit,
Căci boierii țării calea ți-au oprit.
Ai zdrobit tu oare stavila din gale
Ce-ți oprește-afară planurile tale ?
Nu !... Ascultă încă... ești amenințat
De o jupîneasă ; feru-i rădicat
Peste a ta viață într-o întîlnire,
Într-o îmbrățișare dulce de iubire,
Vrea a te ucide...

MIHNEA

Cine este ea ?

FERMECĂTOAREA

Spătăreasa... astăzi în coliba mea
A venit să ceară fermecele mele
De iubire, zis-a aste vorbe rele
Că-o să te ucigă... Alta a venit,
Dora, ca să tragă sorții de iubit.
M-a-ntrebat că dacă doamnă o să fie.
Vezi dar că pe viață-ți naște vijelie !
Ce-ntîrzii ? Lovește sau vei fi lovit !
Nu slăbi, căci timpul, iată, a venit.

MIHNEA

Ele dar mă-nșală : una dintre ele
Cugetă-n tăcere la zilele mele.
Babă ! Eu te blestem și îți mulțumesc !
Iată aur, ține !

(Îi dă o pungă.)

BABA

Nu voi să primesc !
Mihneo ! nu voi aur ; ci voi numai sînge !

MIHNEA

Du-te, dar ! mă lasă singur a mă plînge !
(Singur.)

Vor să mă înșele ! Să rup negreșit
Stavila ce-n cale-mi încă m-a oprit
A lovi ! O, suflet tare, te rădică !
Astăzi ești iar liber... lanțul ți se strică,
Ia-ți a ta putere, ce un moale-amor
Ieri o degradase ! Vin răzbunător
Și te-aruncă-n calea unde îți zîmbește
Sceptru-împărăției ! Vino și lovește,
Sparge tot ce-n cale pasu-mi a oprit !
Apoi cerul facă ce a socotit !

ACTUL V

SCENA I

(O cameră la curte care dă în salon.)

DRĂGHICI

(singur)

Iată-mă în țară astăzi înturnat,
Cu scrisori la Mihnea !... Iată-mă-n palat.
N-am văzut pe nimini ; un copil din casă
Mi-a vestit că este bal și mare masă
La palat, deseară, unde mulți boieri
Sunt chemați să guste dulcele plăceri
Ale sărbătorii ! Mihnea dar se-mpacă
Cu boierii ? Bine are ca să facă.
Binecuvîntată, pace, tu să fii !
Tu aduci unirea între-ai țării fii !
Numai prin unire va găsi scăpare
Țara ce-n durere ne-ncetat dispăre.

DRĂGHICI, MIHNEA

MIHNEA

Iată-te, Drăghice ! Ce vești ai adus ?
Oastea transilvană a pornit în sus
Către munții noștri ? cu Racoți oare ?

DRĂGHICI

(dîndu-i o scrisoare)

Are să pornească... Iată o scrisoare.

MIHNEA

Nu ascund de tine, căci ești credincios,
Deși-al tău părinte este mînios.

Iată ce-i în carte :

(rîzînd)

„Eu cu oaste mare
Am a trece munții, fără amînare ;
Cupruli ajunge... să te pregătești
Cu oștiri la Istru ca să le lovești !“
Iată ce îmi scrie, însă tu știi bine
Că boierii nu vor a veni cu mine !

DRĂGHICI

Caută, să vie !

MIHNEA

Nu e cu putință.

Inima perdut-a și foc și credință.

Țară, neatîrnare, și a sa mărire

Toate-s atribute de dumnezeire.

Poți să crezi în ele daca nu mai crezi

În izvoru-acela d-unde tu porcezi ?

E perdută frunza din această vară !

Anii ce-or să treacă pe această țară,

Vor aduce viața ; însă mai tîrziu.

Astăzi nu mai este nimic încă viu.

Dar tu mergi acasă unde cu dulceață

Caută odihna pînă dimineață !

Nu veni la curte pînă nu te chem

Ca să nu vezi încă pe cei ce îi tem.

DRĂGHICI

(la o parte)

Să nu viu la curte d-astăzi pînă mine !

Ce va fi aceasta ?...

MIHNEA

(singur)

Și acum rămîne

Ca să dau poruncă, bunului Odor,

Să gătească lucrul despre moartea lor.
Lista lor e lungă,

(O scoate din sân și o citește.)

Vornicul Cîndescu !
Moise, Negoită, frații lui ; — Buicescu ;
Și spătarul Udrea ; Dinul Pîrîianu,
Cu fiul său Preda ; Radu Fărcășanu ;
Căpitan Vasile Cîmpineanu iară ;
Badea Cîmpineanu vel comis de țară,
Și Bîrsescu Stroe, Preda s-a răpus.
Cei ce vin în urmă cu acești de sus
Fac un număr mare, douăzeci mai bine.
Doamne ce din ceruri cauți către mine !
Intărește focul sufletului meu,
Tronul țării mele ca să înalț eu !

MIHNEA, ODOR CĂPITANUL

MIHNEA

Dumnezeu cu tine ! Tu nu știi, Odoare,
Cea mai dulce mînă va să mă omoare !
Mîna jupînesei cei mai răpitori,
Cei mai dragi, frumoase, luna între nori !...

ODOR

Cum te va ucide ? Aș voi să știu !

MIHNEA

Alesese timpul pentru mai tîrziu.
Am aflat nainte. Dar ascultă-Odoare,
Eu ți-am spus odată dorul ce mă doare,
Leacul ce-am a face, — și tu mi-ai jurat
Ca să fii la toate întru tot plecat,
La a mea voință !... Astăzi timpul vine
Să mi-arăți credința ce am pus în tine,
Dar în tine singur... Am un ziafet,
Astă-seară... timpul trece prea încet !
Lăutari și danțuri — cină strălucită.
Orice ne răpește și-inima invită

La plăceri ; ce face grijele-a uita,
Astă casă tristă o vor desfăta.
Voi ca bucuria s-arză p-orice față !
Ca plăcerea dulce care ne răsfată
Într-o sărbătoare s-aibă mare zbor,
Să înnebunească sufletele lor !
Ca a lor trezire repede, să pară
Pentru ei d-o mie de ori mai amară.
Cînd vor fi la masă — la un semn al meu,
Adă dorobanții ce i-am ales eu.
Și cum întră lupii într-o turmă grasă,
Astfel să apuce pe boieri la masă !

ODOR CĂPITANUL

Dar a mea voință e voința ta,
Și tu vei aceasta.

MIHNEA

Bine ! dar îmi spune !
Nu ai pentru nimeni nici o slăbiciune
Dintre ei ?

ODOR

Eu, doamne, pentru nimeni n-am.

MIHNEA

Ah ! dar mă ascultă ! Iată că uitam...
Nimeni să n-atingă pe femei — la masă,
Nimeni ! sau să cază trăsnetul pe casă !
Mergi acum la pîndă și cînd voi suna
De trei ori din cornu-mi, tu vei alerga
Cu ai tăi !

MIHNEA, DOAMNA

DOAMNA

Vei să dai o cină, doamne, astă-seară !

MIHNEA

Asfel este doamnă, dar o cină-amară,
Unde-or să mănînce, dragă, viața lor ;

Cina ce gătește crudul vînător
Paserelor — lațul este sub mîncare ;
Astă dată moartea e sub dezmerdare.
Însă n-ai idee de cum am voit
Să se facă-aceasta, zău ! mă simț slăbit !

DOAMNA

Ce idei ! Se poate astă slăbiciune
Să-o găsesc la tine ? Nici că o mai spune.
Cel puțin ascunde-o în sufletul tău !
Frica ce înjugă azi la carul său
Pe boieri, se varsă și asupra-ți oare ?
Vei să urci pe stîncă cînd nu ai picioare,
Vei să-ajungi la tronul unui împărat
Și plecînd în cale tu ai tremurat ?
Ori întoarceți gîndul dacă n-ai putere
Sau de-l ții, primește prețul ce se cere.
Eu sînt o femeie. Și n-am tremurat !
Ești mai slab ca mine, tu, ce ești bărbat ?

MIHNEA

Eu nu tremur : mila umblă să mă certe,
Oarecum, o, doamnă...

DOAMNA

Ei au să te ierte
Cînd le-ai fi în mîna lor ? Nu tremura...
Ca vulturii prada, te vor fărâma !

MIHNEA

Știu aceasta bine. Lucrul să va face,
Cu acea tărie care ție-ți place.
Fii încredințată...

(Seara începe să cază.)

Seara va sosi...
Mergi, te-mpodobește oaspeții-a priimi.
Toți cu voie bună ! Dulcea bucurie
Pe a noastră frunte este-o cheazășie
Pentru dînșii.

DOAMNA

Cată negreșit să spui.

Că eu știu mai bine ca să-mi supui
Fața la voință ; dar purced îndată.
Cerul să-ntărească inima-ți schimbată !

MIHNEA

(singur la fereastră)

Și acuma, moarte, vino să cosești
În aceste locuri prada ce dorești !

SCENA II

*(Sala de cină ; o masă mare la care să văd dame și bărbați.
Se aude cîntecul lăutarilor.)*

DOMNUL, DOAMNA, DORA, SPĂTĂREASA, BUICESCU, SPĂ-
TARUL UDREA

MIHNEA

Ne lipsește bunul credincios Drăghici !

DORA

L-am văzut nainte d-a veni aici.

(Către Mihnea.)

Cînd i-am spus de tine, a părut că știe,
Să nu vii la curte, îmi zicea el mie,
Astă-seară încă !...

MIHNEA

Alt nimic n-a spus ?

DORA

N-a zis ; dar pe gînduri el tăcut s-a pus.

MIHNEA

O, boieri ai țării ! Ce vom face oare ?
Pașa Cupruli la Banat coboară
Și Racoți merge înaintea sa ;

Lîngă cel din urmă eu mă voi lupta.
Mîne plec la luptă, voi să mă-nsoțească
Toți cîți au în inimi viața bărbătească,
De români...

SPĂTARUL UDREA

Se poate... dar așa curînd,
Nu avem putință să ne facem rînd
Pentru-o luptă lungă...

PÎRÎIANU

De știam nainte !...
Timpul ne lipsește... nu știu ce cuvinte
Să vă dăm ! Dar lucrul este-nvederat...

MIHNEA

Stolnice, văz numai că te-ai încurcat.
Să vă spui cuvîntul care vă oprește
A veni la arme ? Inima lipsește.

(Către servi.)

Mai vărsați în cupe.. vinul le va da
Inimă !...

(Servii varsă vin în cupe. Către Pîrîianu, închinînd.)

Beau pentru vitejia ta !

(Către Buicescu.)

Beau în amintirea oștilor barbare
Ce-ai învins cu gîndul, tu al meu spătare !

(Către spătarul Udrea.)

Tu ce porți o spadă ce îți pare grea,
Numai să împedici oamenii cu ea,
Sau să-ntărești cîinii ! Tu ce la paradă
Te încarci cu pene și te-atîrni d-o spadă,
Udreo ! pentru tine mai ales închin !

(Către toți ceilalți.)

Voi, viteji de frunte la paharul plin,
Ce-ați fugit din luptă... hulă omenească !
Și ați zis că-i lungă sabia turcească ;
Și voi, demne soațe d-asfel de bărbați,
Ce-i primiți în brațe și-i dezmerdați,

Să aveți cu toții lungă viață,
Spre a face țării astfel de mărire !
A căzut românii ; țara-i un mormînt.
Căci, vai ! capii țării robi la streini sunt.
Dar azi sunteți liberi !

(Sună de trei ori.)

*Cei dinainte, ODOR căpitanul, dorobanți
(Dorobanții intră repede și să pun la spatele mesenilor.)*

BUICESCU

Noi suntem trădați.

(Către meseni.)

Nu vă dați de voie !... Ci vă apărați
Cu a voastră spadă... !

*(Trage spada. Domnul și doamna se retrag și ies. Dorobanții
apucă pe meseni pe la spate și-i dezarmă.)*

Ce fel de-apărare !

Voi vă dați de voie și cu nepăsare...

Blestemat să fie vîntul cel strein

Ce-a stins viața astfel în al vostru sin !

Ferul mă pătrunde *(cade rănit pe genuchi)*

Și voi, fii din țară

Ce-ați plecat cerbicii jugului d-afară,

Și-ați crescut ca robii slabi și umiliți,

De trei ori în lume blestemați să fiți !

(Moare.)

(Să vadă dorobanții rădicînd arme asupra lor.)

SCENA III

(O cameră la curte.)

MIHNEA, ODOR, DORA *(leșinată)*

MIHNEA

(către Odor ce intră)

S-a-mplinit dar fapta cum am zis eu ție ?

ODOR

N-a scăpat nici unul de a ta mînie.
Le-am zvîrlit în departe leşurile jos
Prin feresti, poporul le călca voios.
Iar pe jupînese numai leşinate
Le-a-mpărţit ostaşii şi le-au dus pe spate
Unde-au vrut...

MIHNEA

Dintr-înşii nu s-a apărat
Nimeni ?

ODOR

Buicescu singur a strigat
Să nu se supuie ; dar ceiaţi toţi dară
Spadele şi însuşi ei să şi predară. .

MIHNEA

Astfel dar Buicescu singur mai avea
Un rămas de viaţă în inima sa ?

ODOR

Nu e bărbăţia care le-a lipsit.
Cei mai mulţi dintr-înşii însumi i-am zărit,
I-am văzut cu ochii, cu armele-n mînă,
Naintînd la lupte oastea lor română ;
Nu te vor pe tine domn ca să fii lor,
Căci eşti grec.

MIHNEA

Se poate ? Nu te-nşeli, Odor ?
Eu-ţi dau pe Dora ţie, partea ta.
Din această pradă fă ce vrei cu ea !

ODOR, DORA (leşinată)

ODOR

Dora leşinată, fermec şi dulceată !
Prin a mea veghere ea mai este-n viaţă.
Cît e de frumoasă ! O iubesc de mor !

De mult timp și Dora nu știe-al meu dor !
Nu i-am spus nimica, astăzi ea îmi vine
Parte ; a sa viață este al meu bine,
Poci să fac cu dînsa orice voi vrea eu.
Dar poci domni oare în sufletul său ?
Voi să mă iubească !... Pare că tresare !...

(Se apropie de ea și o deșteaptă.)

DORA

(deșteptîndu-se)

O, ce vis ! ucideri, sînge, masă mare.
Dar ce zic ; nu este vis, vai, unde sunt ?
Faceți pentru mine încă un mormînt !

(Văzînd pe Odor.)

Tu mi-ai scăpat viața, bunul meu Odoare,
De ce dintre ceialți m-ai cruțat tu oare ?

ODOR

(cu turburare)

Căci, frumoasă Dora, te iubesc eu mult...

DORA

Astfel de cuvinte nu voi să ascult.
Daca pentru-aceasta eu am fost scăpată,
Rogu-te, bădiță, mă ucide-ndată !

ODOR

Tu ești a mea pradă ; soarta mea a vrut.
Celealte toate la alții-au căzut,
Pe la dorobanții și curtenii care
Au plecat cu ele pentru măritare !

DORA

O, ce barbarie ! Vai !' de ce nu sunt
Moartă și uitată într-un trist mormînt !

ODOR

Dora mea frumoasă, voi să fii ferice ;
Ești la mine, doamnă poți să fii aice.
Oh ! știi tu ce este în sufletul meu ?

Știi tu, dulce Dora, cum te iubesc eu ?
Dar vorbirea noastră nu poate a spune.

DORA

Eu te plîng pe tine, o, sărmăne june.
Dacă ce zici mie este-adevărat,
Eu iubesc pe altul.

ODOR

Oh, sunt blestemat !

Cine este-acela ?

DORA

Drăghici, cum fîți pare ?

ODOR

Vai ! Și pentru mine inima ta n-are
Nici o îndurare ?

DORA

Nu, oaspele meu.
Să te-nșel cu vorbe false, nu voi eu.

ODOR

Și acumă spune, ce vei a te face ?
Vei să chem p-acela care ție place ?

DORA

La mărinimia ta eu nu am drept ;
De la tine-aceasta nu poti să aștept.

ODOR

Dacă pentru mine nu e pe pămînt
Alta mîngiere decît în mormînt,
Fie împlinită voia relei soarte !
Fii tu fericită ! Eu mă duc la moarte.

(El iese.)

DORA

(singură)

Ce va el să facă ? Sunt în voia lui.
Sunt o roabă, cată lui să mă supui,

Să constrîng în sînu-mi orișice iubire,
Cum și să mă lapdă d-orice fericire.
Dar îmi pare mie că acest bărbat
Are un suflet nobil...

ODOR, DORA, DRĂGHICI (intră)

DRĂGHICI

Nu te-au înfruntat,
Dora mea !

ODOR

Acela care te iubește,
Vrea să fii fericit și te fericeste.
El aduce ție pe cel ce dorești ;
O, Drăghice, iată Dora ; s-o iubești !
(Odor iese.)

DRĂGHICI

Dora, vin cu mine.

DORA

Visul tot urmează !
Are fețe multe.

DRĂGHICI

Dragă, încetează
De a crede vise ceea ce-a urmat.
Vin ! aicea moartea crudă a intrat.
Nu răspunz aicea d-a ta dulce viață.
Vino ! timpul este despre dimineață ;
Cerul se încinge într-un val de fir
Unde se îngîină flori de trandafir.
Vino ! eu știu locul. Vom ieși d-aice
Fără să ne vază, și vei fi fericit.

DORA

Crezi în fericire încă pe pămînt ?

DRĂGHICI

Fericite zile pentru tine sunt
Încă, dulce Dora. Viitorul crește
Azi în sînu-i floarea care lecuiește
Sufleteasca rană. La ce te gîndești ?
Vin și dovedește dacă mă iubești !

DORA

Tu și cu domnia eu iubeam nainte ;
Dar acea iubire tînăă, fierbinte,
Ce aveam în tine, vai ! a triumfat.
De aceilaltă care a-ncetat.
Te iubesc !

DRĂGHICI

Mai spune aste dulci cuvinte !
Ele îmi îmbată inima ferbinte,
Însă, iată ziua, vino !

DORA

Eu cu tine

Voi veni oriunde.

DRĂGHICI

Dar în țări streine.

SCENA IV

(O cameră la palatul din Tîrgoviște.)

ODOR CĂPITANUL

Două luni trecute, de cînd a fugit
Dora mea ! O, doamne ! cît am suferit
De a sa lipsire ! Eu ce altădată,
Blestemînd junimea dulce răsfățată,
Ce lăsîndu-și calea la faptele mari,
Culegea în viață lacrimi amari,
Pe a frumuseții poală plutitoare,
Astăzi plîng eu însumi. Și-al meu suflet moare !

Unde ești tu, Dora, tu ce ca o stea
Strălucești frumoasă peste viața mea ?

ODOR, DRĂGHICI, DORA

ODOR

Dora ! tu, Drăghice ? Mihnea s-a mîhnit
Cînd în țări streine voi ați pribegit.
Cîte se trecură de cînd voi din țară
Ați plecat !

DRĂGHICI

Ne spune cîte se-ntîmplară.
Noi nu știm nimica.

ODOR

Dupe ce-ați plecat,
Turcii din Tîrgoviște pe toți i-am tăiat.
Armia lui Mihnea în Moldova sparse
Oștile lui Ghica, Iașul tot se arse.
Dar în altă luptă care-a mai urmat,
Toată oastea Mihnii i s-a fărămat.
De acolo domnul la Frătești se duse
Să lovească turcii. Veștile aduse,
Sunt că ieri românii pe turci au bătut ;
Dar acum se spune lucru neplăcut
Că Racoți craiul fu bătut de moarte
De păgîni la Hațeg. Și ne temem foarte,
Să nu vie turcii pînă-n acest loc,
Aducînd pe țară sabie și foc.
Mihnea o să vie poate astă-seară,
S-apere cetatea ori cu ea să peară.

DORA

Căpitane, lasă ca să-ți mulțumesc,
Căci mi-ai dat cu viață pe cel ce iubesc !

ODOR

(cu lacrămile în ochi)

Ești tu fericită ? Asta-mi pasă mie.

(El se retrage.)

DORA, DRĂGHICI

DORA

Suflet nobil, mare !

(Către Drăghici.)

Mihnea o să vie.

L-al său singur nume inima-mi tresare,
Se deșteapă-n mine gînd de răzbunare.
Mi-a ucis bărbatul... timpul a venit
Să-mi răzbun.

DRĂGHICI

Cînd leul este lănțuit,
Să-l lovești tu încă nu se cade ție.
Ura să se schimbe în mărinimie.
Iată răzbunarea, Mihnea e căzut,
Timpul a-nchis rana ce el ne-a făcut.
Lasă să lovească alții ; noi, cu bine,
Cununați, să trecem zilele senine,
În această lume unde-atîți nebuni
Singuri ei s-aruncă la amărăciuni.
Mihnea nu mai poate să se-mpotrivească ;
Însuși dorobanții au să-l părăsească.
El le-a dat mult aur pentru a-i lega
Mai cu siguranță de ursita sa.
S-a-nșelat, căci domnul țara n-o robește
Cu un lanț de aur, care putrezește,
Ci cu lanț de fapte generoase, mari,
Ce vorbesc la suflet și ne fac mai tari.
Tot ce poate face este să se ducă
Singur despre munte ca să nu aducă
Pe această țară noi nefericiri.

Cei dinainte, MIHNEA, urmat de cîțiva căpitani

MIHNEA

Iată-te, Drăghice ! Dora te-nsoțește !
Fericit acela care mai iubește !
Căpitane dragă, eu te pizmuiesc.

Voi veniți d-afară... dar vă părăsesc.
Timpul nu mă iartă să stăm împreună.
Am primit o veste care nu e bună.
Este-nvins Racoți. Am venit aici
Ca să-mi apăr viața, bunul meu Drăghici.
Turcii au să vie și ne înconjoare.
Cetele române se vor bate oare ?

DRĂGHICI

Doamne ! Bunătatea care ai avut
Pentru mine, astăzi rob chiar m-a făcut.
Asfel îți voi spune a mea cugetare ;
Voi să-ți scap eu capul prin a ta plecare
În Ardeal îndată, căci armata ta
Sub a ta domnie nu vrea a lupta.
Nu că are, doamne, frică să se bată,
Frică ca să moară cum credeai odată,
Căci tu știi prea bine, acești căpitani
Numără războaie cîți au ei și ani.
Cel bătrîn în lupte a albit, și junii
Au crescut sub arme. Dar știi ce zic unii !
Ei la luptă astăzi cu tine nu trec,
Căci ei nu vor încă să-aibă domnul grec.

MIHNEA

A fugi din țară fără luptă, vine ?
Mihnea nu o face. Voi muri mai bine !
Următorii noștri zică ce vor vrea,
Că-am fost rău, sălbatic ca o feară rea ;
Dar nu voi să zică vorbele stricate :
Că-am fugit din luptă fără a combate.

Cei dinainte, DIMITRIE SÎRBU

D. SÎRBU

Cum o apă mare vine spre cetate,
A turcilor oaste tot în cale-abate.

MIHNEA

Badeo, ce zici mie ? Știrea ta e rea.

D. SÎRBU

Asfel este, doamne ; d-ar fi numai ea...
Însă dorobanții nu vor a se bate,
Vor să te închiză, doamne, în cetate,
Să te dea în mîna turcilor.

MIHNEA

Turbații !

Ei de binefaceri fură încărcăți,
Iată mulțumirea ce îmi fac ei mie !

(Un șerb ce vine.)

ȘERBUL

Doamne, dorobanții cu neomenie
Înconjur palatul și se urc pe scări.
Vor să te oprească.

MIHNEA

Triste răzbunări

De partidă ! Iată niște instrumente
Care vă ascultă, oarbe, fără minte.
O, boieri ! cu ele astăzi mă loviți.
O, români ! de sunteți slabi și umiliți,
Nu au fost streinii ce vă umiliră.
Numai ale voastre certe vă slăbiră.

MIHNEA, CĂPRARII DE DOROBANȚI

MIHNEA

Dar iată căprarii... Ce vreți voi, băieți ?
Lupta nu vă place, ori nu mă mai vreți
Domn aici în țară ? Spuneți fără teamă !

UN CĂPRAR

Nu mai vrem de tine.

MIHNEA

Nu aveți în seamă
Pășurile voastre ? Nu duc țara bine ?
Nu sunt harnic, oare ?

CĂPRARUL

Nu mai vrem de tine !

MIHNEA

Iată ce îmi zice că această-oștire
Merită și hulă și desprețuire.
Deci voi zice vouă ca la mercenari :
Zece saci de aur, să trec la maghiari !

CĂPRARUL

Zece saci ? Se poate ! îți vom da și carte
Și-oameni să te ducă de aceea parte.

DOMNUL

(către Odor)

Numără-le banii.
Și acuma, țară, vei trăi mulți ani
În robie, pînă cînd prin suferință
Vei afla tu încă vechea ta credință.

SCENA V

(În curtea bisericii, între morți, la Tîrgoviște.)

DORA, DRĂGHICI

DRĂGHICI

Nimeni pe aicea ca să întrebăm ?
Dora, ce morminte vei să cercetăm ?

DORA

Vai ! o cucuvaie cîntă sus pe casă !
Cîntecele sale inima-mi apasă.
E o prevestire și se zice-n rău...

DRĂGHICI

Poate ca să fie, pentru capul său.

DORA

E lumină-aicea ! Însă nu s-arată
Nimeni !

DRĂGHICI

Văz acolo oarecine, iată.

Cei dinainte, UN PARACLISER

DRĂGHICI

(către paracliser)

Spune nouă unde au înmormîntat
Pe boierii țării care i-a tăiat
Mihnea-Vodă ?

PARACLISERUL

Unii pe aci,
Alții mai pe colo.

DORA

Simț că voi muri !

PARACLISERUL

Mulți vin să le vază ; unii zic de bine,
Alții iară blestem, cum vrea fiecare.

DRĂGHICI

Preda Brîncovanu unde-i îngropat ?

PARACLISERUL

Mai departe. Vino ca să ți-l arat.

(Se duc amîndoi.)

DORA

(zărind un mormînt de curînd făcut cu piatră asupra)

Iată unul proaspăt, cine odihnește
Sub această piatră ? E scris... cine este ?

(Ea citește.)

„Odor căpitanul a murit d-un dor
Ce n-a știut nimini, june trecător,
Și el fuse june, spargeți dară plînsul
Căci nimeni în lume n-a plîns pentru dinsul“.

DORA

(la o parte)

El ! și mort d-acuma, mort și de un dor
Neștiut de nimeni ! O, prea dulce-amor !
Eu știu doru-ți dulce. Eu am datorie,
Eu am drept a plînge pe a ta junie !

F i n e